

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Tizenhatodik évfolyam
2005. október

10

Tartalom

Tanulmány

Boross Géza: A profetikus igehirdetés. (14.) A Biblia antropológiája a szószéken. Szemléltető igehirdetések (9–10)	479
Az ember perspektívái. 2Korinthus 5,10	479
Az igazi emberség. Filippi 2,8–9a	481

Vasárnapi prédikációk

Csurkáné Molnár Helén: Az Isten igéje erő és hatalom! Zsidók 4,12–16	485
Nyeste László Csaba: Az igazi megnyugvás. Zsoltárok 62,2	486
Visky János: Pajzs és jutalom. 1Mózes 15,1–6	488
Vörös Éva: A „nem-telen” szeretet. 1Sámuel 2,22–35	491

Prédikáció öregek vasárnapjára

Lőrincz István: Prédikáció öregek-betegek vasárnapjára. Józsué 14,6–12	494
--	-----

Prédikációk reformáció ünnepére

Vass Vince: Mi a reformáció? 2Királyok 23,2–3	496
Müller Dezső: Nábót szőlője. 1Királyok 21,1–3	499
Ősz Sándor Előd: Sola gratia. Zsoltárok 65,4	500

A Genezáret partján

Lelkigondozás lelkipásztoroknak

Jerry Bridges: Istenfélő élet. Elégedettség (I.)	502
---	-----

Alkalmi prédikációk

Igehirdetés FIKE istentiszteletre:

Bartos Károly: Isten életet ápoló ajándékai. 2Mózes 1,6–8	506
---	-----

Rádióprédikáció:

Péter Miklós: Az első templomszentelés. 2Mózes 40,17–18.29–33	511
---	-----

Keresztelési igehirdetés:

Szűcs Zoltán: Isten szövetségén belül élni. Máté 28,18–20	512
---	-----

Esketési igehirdetés:

Fülöp János: Örüljetek az Úrban mindenkor. Filippi 4,4–7	513
--	-----

Temetési igehirdetés:

Tunyogi Lehel: A nyilvántartott győzelem jutalma. Jelenések 3,5	515
---	-----

A címlapon Orth István *Kálvin* című grafikája látható

A hátlapon Martin Bubertől *Haszid történetek*

Tanulmány

Boross Géza
Budapest

A profetikus igehirdetés (14.)

A Biblia antropológiája a szószeiken*
(Szemléltető igehirdetések)

Az ember perspektívái

Alapige: 2Korinthus 5,10
Bibliaalvasás: 2Korinthus 5,1–10

Érdekes megfigyelésem mostanában az, hogy vannak olyan latin szavak, melyeket jobban értünk, mintha magyarul mondanók őket. Ilyen szavunk a perspektíva is. Magyarul kilátást, távlatot jelent ez a szó. De így, ugye milyen üres és színtelen. Milyen más hangulata van, ha így mondom, hogy „perspektíva”! Rögtön értjük, miről is van szó. Arról, hogy túlnézünk a mán, számolunk a holnappal, bekapcsoljuk a jövődőt e jelenbe. Az úgynevezett jövőkutató foglalkozik ilyen kérdésekkel, mekkora lesz a gyermekszaporulat 2000-ben, hová jut a termelékenység 1980-ban, hány autó fog szaladni útjainkon 1990-ben és így tovább. Mondjuk meg őszintén, hogy ez a jövőbenezés valóban sok lendületet, ösztönzést ad a mai problémákkal való birkózáshoz.

Nem tudom azonban, veszíték-e észre kedves testvérek, hogy valami baj mégiscsak van a perspektívákkal. Éspedig az, hogy a modern ember perspektívája csak a temetőig terjed. Ma a közgondolkodás úgy tudja, hogy az emberi életnek vége van a koporsóval. Addig tart az ember. S én itt most nemcsak az úgynevezett materialistákról beszélek. Én most magunkról, hívő keresztyénekről szólok. Éspedig jogosan, mert a hívő keresztyének halálról való gondolkodását igazán csak a lekipásztor ismeri. Mivel gyakran jár a temetőbe. Gyakran próbál vigasztalni gyászoló szíveket. Meghallgatják az emberek a lekipásztort – aztán sírnak tovább kétségbeesetten. Nincsen perspektíva!

És érdekes, hogy rányomja ez a szemlélet a maga bélyegét a hétköznapi életünkre. Ezért legyint ma sok ember, úgymint mindegy minden! Minek törjem magamat? Jó minden úgy, ahogyan van! Majd elmúlik. Elmúlik? Elröpül az élet? Elsüvít az élet. Az ember tényleg olyan, mint a fű: ma van, holnap pedig elhervad. Innen, ebből a gondolkodásból ered a közöny, a felelőtlenség. Ezért nem mindegy, van-e perspektívánk vagy nincsen, és ha van, milyen van, rövidtávú vagy hosszútávú? Ezért olyan időszerű üzenet a bibliai antropológia tanítása az ember perspektíváiról. Jertek, azért hallgassuk meg igénk üzenetét, először arról, hogy milyen perspektívát ad Isten az embernek? Másodszor arról, hogy milyen erőforrás ez? És harmadszor, mi következik mindebből a hétköznapiakra nézve?

I.

A mai embernek azért nincs perspektívája, mert nincs Bibliája, illetve pozitív biblikus hite. Nekünk meg kell térni saját hiedelmeinkből a biblikus hitre. A Biblia által ad Isten perspektívát, sőt perspektívákat az embernek.

* A prédikációk 1973-ban hangzottak el a Budapest-Törökőri Református Egyházközségen.

1. A hívő ember perspektívája először is Jézus Krisztus ítélőszéke. „Mindnyájunknak meg kell jelennünk a Krisztus ítélőszéke előtt...” mondja a Biblia, ami nyilván azt jelenti, hogy a halállal egyáltalán nem fejeződik be az élet. A halál nem az életrajz utolsó mozzanata. Egyáltalán nem. Csupán csak egyik mozzanata, ami után következni fog az élet értékelése. No de hogyan lehetséges ez – kérdezed –, mikor az ember egyenlő a testével? Márpedig a test széthull a halálban. A Biblia egyik pregnáns kifejezése szerint „elrothad” (vö: 1Kor 15). Legfeljebb a csontjaink maradnak meg évszázadokra. Valóban. Ámde figyeljétek meg az igét! Isten ígéje nem azonosítja az embert a testével. Mert hogyan is olvastuk? „Amiket a testben cselekedett”, tehát az Ige mintegy relativizálja az ember testét. Nem tekinti az élet kizárólagos formájának, hanem csak egyik formájának. Egy mai képpel élve, valahogy úgy kell elképzelnünk, mintha azt mondaná: Minden katonának meg kell jelennie a századparancsnok előtt, hogy megjutalmaztassék mindazért, amit az egyenruhában cselekedett. Ha egyenruhában vízbe ugrott, hogy kimentsen egy fuldoklót, dicséretet érdemel. De ha egyenruhában részegen botrányt okozott a presszóban, akkor háromnapig fogda jár neki. Tehát amit „egyenruhában” cselekedett. De tudjuk, hogy nem csak egyenruhában lehet élni, lehet élni „civilben” is, egyenruhán kívül is. Sőt talán gazdagabb, szebb, tartalmasabb életet lehet élni civilben, mint egyenruhában. Valahogy így kell érteni, hogy „testben”. Lehet élni az apostol gondolkodása szerint „testen kívül” is és testben is. Ezért nem végállomás a testi halál, az csak kivetkőzés az egyenruhából. Tovább lépés a „kiértékelés” felé!

2. Kétségtelen, hogy sok embertársunk részére a fentebb vázolt perspektíva nem valami kecsgetető, aki szívesen ringatja magát abban a hiedelemben, hogy úgymint elmarad a kiértékelés. Nem kellemetlen azonban a hívő embernek. Éspedig azért nem, mert a hívő ember számára a testi élet csak „sátor”, ami után „örökkévaló mennyei hajlék” várja. Pál apostol ide, ebbe a hajlékba kívánt költözni. Világosan érzékelteti a különbséget. A „sátorban” sóhajtozunk megterheltetvén. Itt még felöltözötten is mezítelennek találhatunk. Minden álarcunk mögül kirí a valóság. Nem így az örökkévaló „hajlékban”. Itt a mezítelenek is felöltözöttek, ott nem lesz sóhajtozás, ott nem teher lesz az élet, hanem öröm, gyönyörűség. Az Ige szemlélete szerint tehát tulajdonképpen nincs halál, folyamatos élet van. A halál Isten ígéje szerint csak alkalom arra, hogy egy szinttel magasabban folytatódjék az élet. És különben is, a hívők számára az ítélet „jutalom”

3. Az Ige tanítása szerint ez a perspektíva nem a látásnak, hanem a hitnek a dolga. „Hitben járunk és nem látásban” – figyelmeztet Pál. Milyen hitben? Mit hiszünk mi tulajdonképpen? Nos, ebben az összefüggésben azt kell mondjuk, mi keresztyének, a Biblia emberei abban hiszünk, hogy nem a halálé a holnap, hanem Krisztusé. Azért, mert Krisztus visszajön erre a földre. Alapigénk tehát tulajdonképpen a paruziára céloz. Arrá, hogy nemcsak mi megyünk Krisztus felé, hanem Ő is jön mifelénk. S itt villan fel a harmadik perspektíva, amit Isten ad a hívőknek a kiértékelés s az áttöltözés, átköltözés mellé, a Krisztus érkezése.

II.

De hát miért olyan egzisztenciális erőforrás ez a perspektíva? Erőforrás-e egyáltalán – kérdezi a mai ember, de csak azért, mert nem ismeri sem az üdvtörténetet, sem az egyháztörténetet. Ha ugyanis ismerné, tudná, hogy:

1. A Bibliában nemcsak egyes hívő embereknek, de először csak szétszórt nomád törzseknek, azután egy egész népnek milyen erőt jelentett. Mi mindent élt át Izrael a pusztában, és mégis kibírták, mert volt perspektívájuk, az Ígélet földje.

2. És gondoljunk Jézus Krisztus egyik utolsó lelkigondozói szolgálatára, amit a megterő lator életében végzett. Ott is – milyen érdekes – a perspektíva jön elő: Bizony mondom neked, ma velem leszel a paradicsomban!

3. És tisztázzuk már egyszer, hogy Jézus Krisztusnak az a sok mártírja, aki érette és az evangéliumért meghalt, mind buta, korlátolt, primitív, elmebeteg volt? Milyen felesleges is ezt kérdezni?! Hiszen olyan zsenik voltak legtöbben, mint Pál apostol. S ezeket a perspektíva éltette. Érdemes átolvasni ebből a szempontból Pál leveleit.

4. És Moldova György *Negyven prédikátor* című regényéből emlékeztek-e az öreg Tinkovitz nevű prédikátorra, aki nem akarta elhagyni a gályát, s amikor a többiek kérdezték tőle, mi lesz veled, ezt válaszolta: „Ne féltsetek, nekem osztályrészemül jut a még nagyobb szabadság.” S amikor pár hónap múlva meghalt, rongyos ruhái között a mellén egy kis doboz lógott, benne az igével: „Ama nemes harcot megharcoltam...” Íme, ez a perspektíva ereje!

5. De hogy kicsit közeledjünk a mához, idézzük fel csak a múlt század világhírű amerikai evangélistájának, Moodynak a kedvenc mondását: „egy napon majd halljátok, hogy Dwight Moody meghalt. Ne higgyétek... Feljebb mentem...” Íme a perspektíva a hívők életében. És sorolhatnók. De elég, mert a felsorolt példák is mutatják, mit jelent, miért oly nagy ajándéka Istennek a perspektíva, megmutatja, mit tartogat számunkra a titokzatos jövő?

III.

De a perspektíva végül is nemcsak vigasztalás a halállal szemben, hanem erő a hétköznapi szolgálatához is. Hogyan is mondja Pál? „Azért igyekszünk is, hogy akár itt lakunk, akár elköltözünk, néki kedvesek legyünk.” Igen, ez az „igyekszünk” nagyon komoly szó. Sokkal többet jelent az ősi, szent görög szövegben. Ott ezt találjuk, hogy „filotimeomai”, ami annyit jelent, mint a becsületünkre féltékenynek lenni, mindent megtenni a becsületért, mindent elkövetni a becsületért. Nos, ez az ige személyre szóló üzenete most mindnyájunkhoz: kövess el mindent! Ne csak ímmel-ámmal olvasd az Igét. Gyakorold magad az imádságban. Tanuljuk meg a legnagyobb római pápa, XXIII. János szép imádságát: „Uram, hadd legyen mindenkihez egy jó szavam! Senki ne találkozzon velem hiába.” Íme, ez a perspektíva a hétköznapiakban! Ámen.

Az igazi emberség

Alapige: Filippi 2,8–9a

Bibliaolvasás: Filippi 2,1–11

Alig van a történelemben valami, ami annyi változáson ment volna át, mint az embereszmény. Az ókori embereszmény a „kalos kai agathos anér” – a jó és igaz férfi. Az olasz renaissance eszményi embere az életet élvezni tudó ember, aki fején rózsakoszorúval, kezében boroskupával a pillanatnak él, s leszakítja minden perc virágát. Milyen más a középkor embereszménye, a szent, aki vidám bacchanáliák helyett csak a hűvös templomokban és kolostorokban érzi magát otthon igazán, s akinek egyetlen ambíciója volt a bűnös test megtörése a lélek üdvösségéért. Ezt az embereszményt azonban felváltja a racionalizmus embereszménye, az okos ember, aki számára már nincsenek csodák, és csak azt „hiszi” el, ami a józan ésszel összefér. Aztán sorra jönnek az újabb embereszmények vagy embertípusok: a szabad ember, a gentleman, a sportember típusa, míg megjelenik a mi nemzedékünk embereszménye, a diplomata. Ha így haladunk, lassan a hortobágyi

csikós is egy téglalap alakú, fekete diplomata aktatáskából fogja elővenni a kolbászt és a szalonnát, meg a vöröshagymát.

Hogy melyik az igazi embereszmény a felsoroltak és az itt fel nem soroltak közül, felesleges is kérdezni. Hiszen éppen az a tény, hogy minden embereszmény csak egy bizonyos történelmi korszak eszménye, mutatja a tényállást, hogy tudniillik egyik sem igazi. Mindegyik csak egy részlet. Az igazi emberség valami több. Az emberség kérdése sem egyszerűen csak filozófiai, politikai avagy divatszabászati kérdés, hanem teológiai, hitbeli kérdés, melyre csak Isten Lelke tud érvényes feleletet adni az Ő igéjében. Ez történik most, amikor a Szentlélek arra a bibliai üzenetre tanít, hogy a *krisztusi emberség az igazi emberség!*

I.

A krisztusi emberség első vonása az, hogy nem ünnepnap emberség, hanem hétköznap. Világosan kitetszik ez a mai igénkből. A Filippi levélnek ebben a sokat idézett részében ugyanis Pál apostol – egyes hiedelmekkel ellentétben – nem Jézus Krisztus testlételének csodájáról, a karácsony misztériumáról akar beszélni, hanem inkább egy nagyon is „próza” ügyet szeretne megoldáshoz segíteni, nevezetesen: egyes filippi keresztényeket szeretne egymással kibékíteni. Mint mindenhol, ahol emberek élnek, úgy Filippiben is indulatok kavaroztak, versengés és feszültség támadt a hívők között. Pál ezért írja, mint a gyülekezet hűségese lelkigondozója: „ne nézze ki-ki a maga hasznát, hanem mindenki a másokét is!” S ekkor, e tétele indokolásául idézi a gyülekezetben valószínűleg jól ismert krisztushimnusz. Ami azt mutatja, hogy Pál apostol teológiája (hitbeli meggyőződése) szerint hiábavaló a krisztuskultusz, ha nem párosul krisztuskövetéssel. Akkor a filippibeliek nem értettek meg semmit a Krisztusból. Éspedig azért nem, mert Krisztus óta az igazi emberség normája a kereszthordozás. Nem a kereszt „áttétel”, hanem a kereszt „átvétel”. „Engedelmes volt haláláig, mégpedig a keresztfának haláláig” – mondja Pál. Krisztusnak a kereszt nélkül is nehéz lett volna az élete, hiszen „megüresítést”, „megaláztatást” jelentett az isteni létforma után (mintha – rossz emberi hasonlattal – a miniszterelnök segéd munkásként folytatná életét egy építkezésen). A kereszt vállalása azonban szenvedéssé tette az életet Krisztus számára. De éppen ez a keresztvállalás volt az ő küldetése, a keresztvállalásban mutatkozott meg „engedelmessége” S ezzel állította fel az igazi emberség mértékét. A Golgota óta, hogy mennyire vagyok ember, csak azzal tudom megmutatni, mennyi szenvedést hordok másokért? Milyen messze esik ez a bibliai embereszmény a mai embereszménytől! A „güriző”, gyűjtögető, önző, önközpontú, másoktól elidegenedett, úgynevezett ügyes ember gondolatvilágától és életmódjától. Pedig Istennek csak a bibliai emberség a kedves. „Annakokáért az Isten is felmagasztalta Őt” – mondja igénk. Igen, ahogyan nagy földi istenségeket váratlanul letaszít Isten a trónról porig alázva őket, úgy magasztalja fel váratlanul a Krisztust. Felmagasztalta Őt, hogy az ő világoralmi dicsőségében jelentse ki, hogy nem a törtetőké, a rafináltaké, a dörzsölteké a hatalom, ők csak pillanatnyi bitorlói a hatalomnak, nem az övék az igazság, hanem a helytállóké, alázatosaké, szenvedőké. A helyettes kereszthordozó ember az igazi ember.

II.

Igen, de hát nem illuzió-e ilyen emberségről beszélni? Krisztuson kívül, a róla szóló bibliai híradáson kívül létezik ilyen emberség? Örömmel hirdetem néktek, hogy létezik.

Ezt mutatja például az Ószövetségben József története, ami a modern regényírók, Thomas Mannt is megihlette. Hogyan is volt csak? Hogyan tanultuk annak idején a va-

sárnapi iskolában? Amíg József „hencegett” a testvérei előtt új ruhájával, addig Isten engedte, hogy testvérei megalázzák. Amikor azonban ő alázta meg önmagát, felemelte őt az Isten egészen a fáraói trónig.

De ott van Dávid király élettörténete is a Bibliában, aki nem akart király lenni. Őt fel sem vonultatta az apja a próféta előtt, csak idősebb testvéreit. Isten mégis hívta őt. Saul, aki felfuvalkodott, megalázta, Dávidot, aki az alázat útját járta, felmagasztalta. Ugyanúgy másik nagy ellenségét, saját fiát, Absolont, aki felfuvalkodott, Isten megalázta. Dávidot, aki megvert kutyaként menekült a saját fia elől, „hagyá királyságban, s az ő elleniségét veté gyalázatba”

Igen, ez mind igaz, mondhatná most valaki, de lám, mennyire nem tudunk kilépni még mindig a Biblia világából. Jó, lépjünk akkor ki, és pedig az egyháztörténet tarka mezejére. Talán emlékeztek, hogy a sok kiskaliberű impoztor pápa közül, mint a hegyóriás, úgy emelkedik ki VII. Gergely pápa monumentális alakja. Ő eredetileg szerzetes volt. Amikor megtudta, hogy pápának választották, elmenekült a hegyekbe. Úgy hozták vissza szinte erőszakkal. És működése nyomán a katolikus egyház „Nagy Gergelynek” nevezte el. De idézhetjük Kálvin törékeny alakját is. Esze ágában sem volt reformátorrá lenni. Írószobájának csendessége után vágyakozott egész életében. De Istennek terve volt vele. Nagyságát most kezdjük látni valóban, hogy elvonultak hosszú századok és nem láttunk hozzá hasonlót. Csak az érdekesség kedvéért említtem meg, hogy napjainkban a katolikus testvérek is egyre nagyobb megbecsüléssel beszélnek Kálvinról. Kálvin egyik világszerte ismert és elismert pozitív kutatója a magyar származású jezsuita professor, Alexander Gánóczy = Gánóczy Sándor.

És hogy egy egészen mai egyháztörténeti példát mondjunk, sokan tudjuk itt, a mi református gyülekezetünkben is, hogy az ötvenes években a katolikus egyház egyik egyszerű bíborosa volt Roncalli, az a kövérkés, pirospozsgás, olasz falusi parasztlebánosra emlékeztető öreg úr. Évtizedeken át élt szinte száműzetésnek tekinthető posztokon Bulgáriában és Törökországban, mint pápai legátus. S akkor, egyszercsak XII. Pius, a fejedelempápa meghal. A bíborosok választanak. Felhangzik a kiáltás, „habemus papam” Roncalli bíborost választották, aki a XXIII. János nevet vette fel. Mi történt itt? Az, amiről a Biblia beszélt: engedelmes volt Istennek, annakokáért az Isten is felmagasztalá őt. De minek folytassam?

III.

Látjátok az elmondottakból, testvéreim, hogy van olyan emberség, amit Krisztus elibenk rajzolt. Pedig példáim csak kiragadott szemelvények voltak a keresztyén diakónia, misszió és lelkigondozás történetéből. Akkor csodálkoznátok el igazán, ha elkezdendők önteni a példákat a harctéri élményekből, hadifogolytáborokból, az embergondozás, a szociális helytállások történetéből hősi orvosokról, ápolónőkről, lelkészekről, civilekről, akik kenyeret adtak, vizet vittek, gyógyszert szereztek, saját életük kockáztatásával mentettek ki embereket égő házakból, zajló folyókból. De gondolom, ezekre most már nincs szükség. Az elmondottakból is sikerült meglátnunk, hogy az emberiség mércéje a hitből való engedelmesség. Mit jelent ez a bibliai üzenet itt és most konkrétan a te számodra, aki ezt az igehirdetést hallgatod?

1. Légy „Istennek engedelmes” házastárs. Olyan férj vagy feleség, aki ráébredt, hogy a társát nem véletlenül kapta, nem a sors iróniájából, hanem Istentől. Attól az Istentől, aki nemcsak a csillagok járását osztotta be, hanem azt is megszabta, hogy kinek kit kell hordoznia (esetleg úgy, mint keresztet) itt a földön. Ha a hitvestársadat vállalod – Istennek engedelmeskedsz. Titkot súgok meg nektek, mint lelkipásztor, konkrét vallo-

másokból tudom, hogy a hitből való engedelmesség erőt ad a legnehezebb házastárs csendes hordozásához is.

2. Ugyanez a helyzet gyermekeink elhordozása terén is. A gyermeket is hitből kell vállalni. Nemcsak a már meglevő gyermekeinket, hanem az érkezni vágyó gyermekeinket, azokat, akik szeretnének megszületni, mert már elindultak az édesanyák szíve alatt. A manapság annyit tárgyalt születésszabályozásban számunkra ez az Ige tanácsa. A szülői tiszt – engedelmesség Istennek.

3. Légy elnézőbb a gyengébbel szemben. Hallgasd meg a másikat türelmesen. Hátha nemcsak rosszat mond. Légy nagylelkű, adakozó, kedves, szívélyes, barátságos. Sose feledd, Istennek teszel szívességet, ha tényleg szívességet teszel a másiknak. Hogyan is mondja a régi történet? Egész napi munka után kocogott haza a szekeren a holtfáradt parasztember. Egyszer csak egy vándordiak állja útját: „Jó ember, tégy egy kis szívességet! Vigyél visszafelé vagy két mérföldet.” Jól van no, nyelt egyet a szekeres, ül fel no! Megteszik a két mérföldet visszafelé. A diák leugrik a szekérről s így szól: „Köszönöm öregapám! Hétfőn majd jelentkezzél a budai vásárban. Mondd meg az öröknek, hogy te kocsiztattad meg Mátyás királyt.” Befejezem. Az igazi emberség a krisztusi. Nehéz, el-lene mond a logika, óemberi természetünk, de egyszer ennek lesz része a nagy meglepetésben: „Én velem cselekedtél meg...” (Mt 25,40) Ámen.

Hogy beszélgethessünk...

Máté 13,12

A nagy kertben kis ház állott. A vak ember otthona. Minden szabad percét kint töltötte, gondozta a virágait, nyeste a fákat, locsolta a fűvet. Volt is foganatja. Csodálatos színekben pompázott a kert, virágillat lebegett felette.

Nem lehetett elmenni a ház előtt anélkül, hogy ne álmélkodott volna az ember.

– Mondja, ha meg nem sértem – kérdezte egy járókelő, megpillantva a virágai között gyomláló öreget –, miért fárad ennyit? Csodálatos a kertje, de hát, ugye, maga sajnós nem lát, sohasem gyönyörködhet ebben a pompában?! A kertészkedő házigazda elmosolyodott:

– Négy oka is van ennek: először az, hogy szeretem a kerti munkát. Másodszor, mert csodálatos élmény megérinteni a virágszirmokat, harmadszor élvezem ezeket az illatokat. A negyedik ok pedig Maga!

– Én? De hiszen nem is ismerjük egymást! – csodálkozott a járókelő.

– Nem, de mindig számítottam rá, hogy egyszer majd erre jár, és ha a virágaimat meglátja, megáll majd, és beszédbe elegyedünk!

Vasárnapi prédikációk

Csurkáné Molnár Helén

Az Isten igéje erő és hatalom!

Alapige: Zsidók 4,12–16
Bibliaviasítás: János 15,1–27

I. Isten igéje erő!

Isten igéjét sokféleképpen próbálták az idők folyamán megcsúfolni, önös módon értelmezni, háttérbe szorítani, elhallgattatni. Az Isten igéje ennek ellenére megvívta a harcot, és legyőzte az ellenséget. A felolvasott igénk arról beszél, miben rejlik ez az erő. Őt tulajdonsággal ruházza fel az Isten igéjét, azt mondja róla: élő, erővel teljes, éles, megérint és megítél.

Vegyük sorjába ezeket a tulajdonságokat: Mit jelent az, hogy Isten igéje élő? Nem élettelen, képes teremteni, alkotni és újjászülni. Állandó mozgásban van, megszólít, megragad, munkába állít. Ha az ige szól, nem tudsz tétlenül ülni, muszáj megindulnod, megmozdulnod. Jézussal való beszélgetése után a samáriai asszony sem tudott tétlenül ülni. Az Élő víznek forrása, amelyből Jézus megittatta, cselekvésre indította, úgy, hogy el kellett mondja másoknak is.

Péter apostol mondja Jn 6,68-ban: „Uram, kihez mehetnénk? Örök életnek beszéde van tenálad.”

Valahányszor Isten igéje által megszólít, mindannyiszor komolyan foglalkozik velünk, hogy minden belső érzésünket megindítsa. Ez motiválta a reformátorok hitébresztő, egyházújító munkáját is.

Miként tették ezt a hitébresztő, egyházújító munkát? – az élő igének teljes erejével. A munkához erő kell, legyen az fizikai vagy lelki. Itt az ige a lelki erő nagyságáról beszél, ami az ige táplálékából adódik az ember számára. Az aggodalmakat, félelmeket, megpróbáltatásokat csakis ezzel az erővel tudjuk legyőzni. Sajnos, a mai ember ezt a táplálékot hanyagolja el a legjobban, és legkevésbé erre tart igényt. Kálvin János, a nagy reformátorunk kemény fegyelemmel próbálta az ige erejét megtartatni híveivel. Ő mondta: „Aki a hívők seregéhez tartoznak, életükkel is igazolják, hogy bennük élő, üdvözítő hit lakik.”

Igazolni csak úgy tudok valamit a hitéletben, ha erről bizonyosságot teszek. Engedem, hogy Isten igéje megtegye rajtam a könnyed szűrást vagy vágást a lelki karddal azért, hogy az ó-embert megöldökölje. Ennek van egy másik értelmezése is: nemcsak megtisztít az óembertől, hanem éles kardként távol tartja tőlem a gonoszt, hogy többé ne uralja a szívemet, lelkemet, testemet, gondolataimat és akaratomat, hogy Pállal együtt tudjam mondani: „többé nem én élek, hanem él bennem Krisztus.”

Az ige csak akkor tud igazán megérinteni, ha az ó-emberem már nem uralkodik rajtam. Az ó-emberünk sokszor így vélekedik: az ige nem nekem szól, hanem a szomszédoknak. Ez azt jelenti, hogy nincs bennem még elég alázat, engedelmisség és bűnbánat. Aki élni tud e lelki ajándékokkal, az nap mint nap tapasztalja Isten bölcsességét, simogatását, oltalmát, gondviselését, mert az ige megérintette, nevelte.

Az ige lelkiismeretünket vádlokként Isten ítélőszéke elé idézi. Vizsgálatot tart az egész ember felett, „megítéli a szív gondolatait és szándékait”

Nem tudsz semmit elrejtteni előle, hogy az ige hatóereje el ne érne odáig. Ez az, amiről Pál az 1Kor 14,24 és következő versében azt mondja, hogy a prófétálás az emberek feddésére és megbírálására való, hogy nyilvánvalókká legyenek a szívnek titkai. És mivel Krisztus tiszte az, hogy felfedje és világosságra hozza a gondolatokat a szív rejtekeiből: ezt nagy részben az evangélium által viszi véghez. Ennél fogva az Isten beszéde valóságos ítélőbíró.

II. Krisztus a mi Főpapunk, megmentőnk!

Isten kettős munkakört bízott a Fiára, amikor hozzánk küldte: tudniillik a tanítóit és a főpapit. Ezért miután az apostol arra intette a zsidókat, hogy engedelmesen fogadják el Krisztus tanítását, most azt mutatja ki, Krisztus főpapsága milyen gyümölcsöt hozott. Krisztus tanításának és főpapságának célja eljuttatni minket Istenhez.

A főpapság ereje csak a tanításból érhető meg. Előbb a tanítás eszközeivel az utat kellett elgyengíteni, hogy így előkészítse a lelkeket a megváltás szavának meghallgatására. Aki viszont tanítványává vált, az azt is meg kell tanulja, mi a célja az Ő főpapságának. Nem más, mint áldozatbemutatás minden hívőért, aki hisz őbenne.

A Jn 19,35-ben ezt olvassuk: „És aki látta, bizonyosságot tett, és igaz az ő tanúbizonyossága; és az tudja, hogy ő igazat mond, hogy ti higgyetek.” Aki nem ismeri el érvényesnek a tanítást, az Isten Fiát kisebbíti meg. Ő a legdrágább áldozatot tette le zálogként értünk. Az ember mégis sokszor vívódik magában, vajon kegyelmet talál-e Istennél. A reformáció előtti időben az egyházak ezt a félelmet igyekeztek felébreszteni az emberekben, amikor a pokol tüzevel fenyegették meg őket.

Ezzel szemben Isten ígéje arra biztat, hogy „járuljunk azért bizalommal a kegyelem királyi székéhez”. Mit tesz Isten azokkal, akik vállalják ezt a találkozást vele? Megindul gyarlóságainkon, és segít nekik, hogy az Ő kegyelmét megtalálják. Szikszai György mondja: „Nem rossz, hanem jó jel az, midőn valaki bűnei miatt szorongattatik, hánykolódik, mert ez már Isten kegyelmének munkája. Az újjá nem született ember ugyanis nyugodtan hever a bűnben... Isten mindenféle bűnöst kész kegyelmébe venni, ha megtér. Semmi sincs annál bizonyosabb, minthogy Krisztus eleget tevén a bűnösökért, Isten őérette megbocsát és megkegyelmez mindazoknak a bűnösöknek, akik hisznek őbenne.” Ámen.

Nyeste László Csaba

Kozárvár

Az igazi megnyugvás

Alapige: Zsoltárok 62,2

Bibliailvasás: Máté 8,18.23–27

Zaklatott, háborgó világunkban az ember csendre, *nyugalomra* vágyik. Szükségünk van arra, hogy időnként megpihenjünk, elcsendesedjünk, és új erőt merítsünk a további küzdelmekhez. Találón fejezte ki ezt a költő: „Fuldoklunk immár a zajok tengerében, / s mint szalmaszámban, / kapaszkodunk meg / a percnyi csendességben.” Vagy: „zajok kőpadján / feszülünk reggeltől estig”. Naponta hajszojzuk magunkat, rohanunk, kapkodunk, futkosunk ide-oda, gyakran félünk, aggódunk. Ilyen körülmények között a csendre éppúgy szükségünk van, mint a növényeknek a napfényre. Füle Lajos írta, hogy a csend

„nagy tervek, eszmék melegágya, ...gondolkodó számára bányá, ...hangos szavak mély tömegsírja, ...kiégett szívek balszamírja”.

Vágyunk a nyugalomra, a csendre, a biztonságra. De hol találhatjuk meg nyugalmunkat? Hol csendesedhetünk el igazán? Mi vagy ki nyújt nekünk igazi biztonságot? A felolvasott ige ezen égető kérdésekre ad választ. A zsoltár keletkezési idejét nehéz meghatározni, dávidi szerzősége is kétséges, viszont az nyilvánvaló, hogy zaklatott korszakban, nyugtalanító körülmények között hangzott el először. Bizonyára a zsoltár szerzőjének volt bőven oka a félelemre, csüggedésre, aggodalomra, de mindezek ellenére is békességre, nyugalomra talált. Megtapasztalta, hogy „csak Istenben nyugszik meg lelkem, tőle van az én szabadulásom.”

1. Az idők folyamán az ember sokféleképpen próbálta meg biztosítani a külső és belső egyensúlyt, sokféle utat kipróbált, hogy megtalálja nyugalmát, hogy a maga előmenetelét biztosíthassa. A létnek ilyen jellegű megalapozása a mai ember számára is ismerős. Legtöbben például az anyagi javakra akarják építeni életüket. Ügyeskedve igyekeznek biztosítani a jólétet. A történelem tanúsítja azt, hogy az ember tévesen úgy gondolta, hogy a fegyver, az erőszak bevetése békét hoz a földre, megoldja a feszültségeket. Számptalan példát tudnánk mondani arra is, hogy a hazugság alkalmazása látszólag elsimítja az egyenetlenségeket. Sokan járható útnak tekintik a kétszínűséget-kétszívűséget. (5) Azonban tudnunk kell azt, hogy az anyagi javak veszendők, a fegyverek háborút szítanak, a hazugságok lelepleződnek. Csődbe jut minden olyan vállalkozás, mely az emberre épít. (10–11) Ezért hangsúlyozza a zsoltáros: „csak Istenben”. A „csak” szócska kizáró jellegű. Nyugalmat, csendet, biztonságot akarsz? Nincs más út, csak Isten. Egyedül ő. A zsoltáros szavaiban benne van a Reformáció nagy felismerése: egyedül Krisztus. Bizonyára mi is kipróbáltunk több utat, több lehetőséget, és csalódtunk, akár csak a zsoltáros.

2. Hányszor elmondjuk mi is Jeremiás prófétával együtt: „...nyugodalmat nem találtam” (Jer 45,3) A szorongató helyzetekben csak Isten adhat nyugalmat és biztonságot. Áldott dolog egyedül őbenne elcsendesedni, megnyugodni. Jó lenne minden nap ezt tenni, mert az embernek nemcsak külső nyugalomra van szüksége, hanem belsőre is, a szív és a lélek nyugalomára. A legjobb magatartás: várni az Urat, bízni benne, imádkozni. Ne parancsoljunk neki, ne legyünk bizalmatlanok iránta! „Csillapodjál le az Úrban és várjad őt!” (Zsolt 37,7) „Csendesedjétek és ismerjétek el, hogy én vagyok az Isten!” (Zsolt 46,11) Jó volt énekelni istentiszteletünk kezdetén: „Légy csendes szívvel és békével, életednek Istenében!” A mai ige arra tanít meg bennünket, hogy a keresett és vágyott nyugalmat csak Istennél találhatjuk meg. Amit a zsoltáros megtapasztalt, azt jóval később Augustinus így fogalmazta meg: „Nyugtalan az én szívem mindaddig, míg tebened meg nem nyugszik, Istenem.”

3. Honnan fakad a zsoltáros nagy, belső csendessége? Hogyan juthatunk a sóvárgott nyugalom birtokába? Hit által. Az ember igazi csendje a hitben, az Isten iránti feltétlen bizalomban gyökerezik. A zsoltár szerzője különösen nehéz helyzetben van. Nincs sehol segítsége, nincs más menedéke, csak Isten. Olyan, mint a ledűlő fal vagy kerítés. Bizonytalan a helyzete, élete veszélyben van. Körülzárták, mint az úzó vadat a hajtóvadászok. De ott van benne a bizonyosság: Isten megszabadít. Szavaiban ott van a hit, mely szívbeli bizodalom és biztos ismeret: „tőle van az én szabadulásom”. Ez nem olcsó vigasz, hanem valóság a hívő ember számára. A háborgó tengeren a rettegő tanítványok megtapasztalták, mit jelent a szabadítás. Jézus szavára elnémul a tenger: „... és lőn nagy csendesség” (Mt 8,26)

Hányatott, zaklatott, nyugtalan életünkben, mely nem mentes a gondoktól, a félelemtől, a mindennapi küzdelmeinktől, Isten a segítség. Számíthatunk rá. Elküldte hozzánk a

Szabadítót, Jézus Krisztust. Tőle van a mi szabadulásunk, senki mástól! Ne futkossunk emberek segítségéért, hanem teljes szívből benne bízunk, mert egyedül ő tud, ő fog megszabadítani. Megszabadít kétségeinkből, szenvedésünkéből, minden szükségünkéből. Megszabadít akkor és úgy, amikor és ahogyan jónak látja. Ne kételkedjünk hűsége felől! Aki ezt tudja, az megtalálja nyugalma és csendjét.

Testvéreim! Isten mindenkinek felkínálja ezt a nyugalma. Halljuk meg Jézus hívó szavát: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterheltek, és én megnyugosztalak titeket.” (Mt 11,28) Isten országában örök nyugalom vár ránk, mivel „...megvan az ő nyugodalmába való bemenetel ígérete”. (Zsid 4,1) Ámen.

Visky János

Kolozsvár–Bulgária-telep

Pajzs és jutalom

Alapige: 1Mózes 15,1–6

Bibliaviasítás: 1Mózes 15

Ábrahám élettörténetében Isten mindig újabb és újabb fejezeteket tár elénk, amelyek révén nekünk, mai embereknek is egészen időszerű tanítást tud adni. Azzal kezdődik alapigénk: „e dolgok után lett az Úr beszéde Ábrámhoz”. Nyilván rögtön rákérdezőnk: miféle dolgok után szólítja meg Isten újra Ábrámot? Ha az előző fejezetet végigolvasunk, kiderül, hogy Ábrám nemrég győztesen jött haza egy harcból. Ki kellett hogy szabadítsa unokaöccsét, Lótót és családját a pogány királyok fogságából. Mivel Sodoma királyát is kiszabadította a fogságából, hálából neki akarja adni a hadizsákmányt. Ábrám visszautasítja, nehogy később Sodoma királya azzal dicsekedjen, hogy ő gazdagította meg Ábrámot.

Ábrám tehát már ott is a hit alapján dönt, amikor nem a látható, megkaparintható hadizsákmányra néz, hanem valamilyen más jutalomra figyel. Arra, amit Isten fog adni neki. Ezt az ígéretet ismételi meg újra alapigénk szerint Isten Ábrámnak. Már akkor nagy ígéretet tett neki, amikor elindította őt Úr-Kaszdomból Kánaán felé.

Most azonban, a győztes harcból való visszatérés után rátör Ábrámra a félelem. Mi lesz vele, ha a legyőzött királyok újra összeszedik magukat, visszatérnek, és bosszút állnak rajta. Félelem lepi meg, s ettől nem tud szabadulni. Itt van máris az a pont, ahol ránk talál az ige. Mert, jaj, a világ azóta sem változott. Ma is tele van az emberi szív félelemmel, szorongással: mi lesz, ha rám támad a betegség, mi lesz, ha ránk tör a szegénység, a nincstelenség, az árvíz. Így soroljuk azt a sok rosszat, amit előre elképzeltünk, s melyekről gyakran kiderül, hogy be sem következnek. Csakhogy a kicsinyhitű, az Istent nem látó szív hajlamos a maga aggodalmaskodásának a mértéke szerint a bolhából elefántot csinálni. Hajlamos inkább a körülményekre nézni. A maga erőtlenségére, képtelenségére figyel. A világ sokféle ajánlata között Isten ígéretei homályban maradnak, mert e világ sokkal hangzatosabban reklámozza önmagát. A hangos és csillogó reklámözönben elvész Isten halk és szelíd hangon tett ígérete.

Ezért szorong a mai ember szíve. Orvosi kimutatások szerint a testi betegségek fele lelki eredetű. Gyógyítsátok meg a lelket, számoljátok fel a szorongást, üzzétek el az ember szívéből a félelmet – mondják az orvosok a lelkiigondozóknak –, s akkor nekünk sokkal kevesebb tennivalónk marad.

Ábrámot meglepte a félelem. Ekkor jelenik meg újra Isten. „Lőn az Úr beszéde Ábrámhoz.” Nagyon kifejező ez a fordítás. Isten beszéde mintegy történik. Amikor elhangzik, egy olyan eseményort indít el, amibe belekerül Ábrám is. Ez így van velünk is.

Nemcsak szószéki prédikációval akar minket Isten ostromolni, hanem, amikor megszólít, rögtön elindít bennünk s velünk valamit. Így éljük át azt a csodát, hogy Isten velünk és érettünk cselekszik.

Azt mondja Isten: „Ne félj, Ábrám, én paizsod vagyok tenéked, a te jutalmad felette igen bőséges!” Milyen időszerűen, a helyzethez szabottan szól Isten. Félsz a visszatérő hadaktól, a bosszúállástól? Ne félj, én pajzsod vagyok neked! Ilyen harcias stílusban beszél Isten Ábrámmal. Én egy élő pajzs vagyok számodra. Rejtőzz csak mögém, én megyek elől, s akkor semmiféle bosszúállás nem ér utol téged. Én vagyok elől, s akkor az ellenségnek nincs többé ereje fölötted. Ne félj, mai ember! Én vagyok a te pajzsod, rejtőzz csak mögém, s meglásd, semmiféle kísértésnek mérges nyila nem ér el hozzád, semmiféle bántás, semmiféle nyomorúság nem képes úgy megtámadni téged, hogy végérvényesen leterítsen.

Ne félj, mert én vagyok... neked. A Szentírás tele van ilyen isteni önkijelentéssel. Jézus is nagyon sokszor beszél így magáról az Újszövetségben: „Én vagyok az igazi szőlőtő, az ajtó, az út, az igazság, az élet...” Az Ószövetségben legelőször itt jelenik meg ez az isteni önkijelentés: „Én vagyok... neked”. Figyeljük meg: nemcsak annyit mond Isten, „én vagyok” valahol az éterben, elérhetetlen magasságban, kiküthathatlan titokzatos rejtkehelyen, onnan próbálva elküldeni hozzátok az én üzenetemet, hanem: én vagyok neked. Azaz: Isten azért van, hogy nekem és neked legyen. Nem öncélúan létezik a mindenség Ura, hanem az emberért, azaz: érettem és éretted. Ez oldja fel a szorongást, ez az, ami a te szíved félelmét is elűzi, ez képes megerősíteni téged is a hitben.

De nemcsak pajzsod vagyok neked, mondja Isten, hanem a te felette bőséges jutalmad is. Ez megint a helyzethez szabott isteni ígéret. Az imént utasította vissza Ábrám Sodoma királyának nagy ajánlatát. Önként lemondott a hadizsákmányról. Különbön Ábrámnak már volt gyakorlata az ilyen jellegű lemondás terén. Korábban, amikor elvált Lóttól, nagylelkűen lemondott a dús legelőkről a Lót javára, megelégedvén a soványabb legelőkkel. Miért tudott Ábrám sorozatosan lemondani a látható dolgokról? Azért, mert neki értékesebb volt maga Isten, mint a dús legelők vagy a hadizsákmány. Ezért mondta Isten: felette bőséges jutalmad vagyok.

Igen ám, de mit kezdhet az ember azzal, hogy Isten az ő felette bőséges jutalma? Mert, ha a munkahelyeden szorgalmas munkádért nagy pénzösszegű jutalmat kapnál, tudnál mit kezdeni vele, hiszen ez kézzelfogható. Manapság a legtöbb ember ilyen jutalomra vágyik. Isten pedig önmagát ígéri jutalomként Ábrámnak s nekünk.

Nézzük meg, hogyan reagál Ábrám Isten ígéretére? Mert többféle módon lehet válaszolni Isten ígéreteire. Itt, sajnos, Ábrám úgy reagál, ahogyan közülünk a legtöbben tenéék. Mert panasz és tiltakozás következik Ábrám részéről. Azt mondja: Uram, Isten, hát mit adhatnál te nekem? Mit adhatnál nekem, hisz, látod, én magzatok nélkül való vagyok?! Nekem nem hadizsákmány kell, hanem egy fiú, egy örökös. Látod, Sárával együtt megöregedtünk, s nincs örökösünk. A legfontosabbat nem adtad meg nekem, pedig rég ígéred, s még mindig nem kaptuk meg.

Testvérek! Ráismerünk önmagunkra ebben a panaszban, ebben a tiltakozásban? Hányszor azt mondja panaszosan még az imádkozó ember is: Uram, nem adtad meg nekem, amit kértem! Nekem nem szóbeli ígéretekre, hanem kézzelfogható jutalomra lenne szükségem. Meg is nevezi Ábrám, kire lenne neki szüksége. Van ugyan egy idegenből származó szolgálja, az lesz majd az örököse. De Ábrám amiatt panaszkodik, aki még hiányzik. Így teszünk mi is. Nem azért vagyunk hálások, amink van, hanem azért siránkozunk, ami hiányzik. Isten ezen a ponton akar megszégyeníteni minket. Hogy ne panaszkodjunk többé Ábrámhoz hasonlóan: nem adtál nekem. Holott Isten Pál apostol által azt mondja: „aki az ő tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem őt mindnyájunkért odaadta,

mimódon ne ajándékozna vele együtt mindent minékünk?” Vele együtt! Itt van sokszor a mi keresztyén életünk gyengesége, hogy mi Jézus nélkül akarunk mindent megkapni. Jézus nélkül akar a mai ember mindent megkaparintani. Ezért zajlik az irgalmatlan kenyérharc reggeltől estig, amire rámegegy gyakran az egészség meg a család is.

Sok szülő mindent meg akar adni a gyermekének, s ezért nem marad ideje, türelme éppen a gyermekére meg a társára. Azért, mert az ún. „mindent” Jézus Krisztus nélkül akarja megszerezni magának, kimarad a felette bőséges jutalom. S ha ez kimarad, lehet bármennyi világi jutalom, lehet bőséges hadizsákmány, mégis ottmarad a nagy úr, és soha nem lesz bővülködő az élet. Nem véletlenül mondja Jézus a Jn 10-ben: „én azért jöttem, hogy bővülködő életük legyen”. Ez az Isten felette bőséges jutalma: Jézus Krisztus.

Isten megígéri Ábrámnak, hogy nem az idegen szolga lesz az örököse, hanem az, aki az ágyékából származik. Kiviszi őt Isten a szabad ég alá, s azt mondja neki: „nézz fel az égre és számold meg a csillagokat – annyi lesz a te magod, mint égen a csillag”. Valamikor az ókorban kb. 1300 csillagot tudtak megszámlálni. Később a teleszkópok segítségével már több ezer csillagot voltak képesek megszámlálni, de ez is csak egy parányi része annak, ami létezik. „Tekints fel az égre!” Az a baja Ábrámnak, hogy csak önmagára és Sára elhalt testére néz. Itt van lelki életünk sok nyomorúságának az oka: gyakran csak a körülményekre, a lehetetlennek tűnő helyzetre nézünk, és azt mondjuk, hogy már semmi esély a változásra, a jobbulásra. Minden leépül, minden lefelé halad, s az a baj, hogy inkább arra nézünk, ami idelent van. Ezért mondja Isten Ábrámnak: tekint fel az égre! Nem az asztrológia gyakorlására buzdít itt Isten, sem a csillagok állásából kiolvasható jövőkép megalkotására. A csillagok hűvös világa ugyanis nem tud választ adni kérdéseinkre. Tekints fel az égre: annyi utódod lesz, mint égen a csillag. Korábban, a 13. rész 16. versében azt mondta neki Isten: annyi utódod lesz, mint a föld pora. Ez is nagyon érdekes jelkép. Először a föld porához, majd a csillagokhoz hasonló lesz Isten választott népe. Sokan úgy néztek Isten választott népére a történelem során, mint a föld porára. Hányszor le akarták taposni: Egyiptom, Asszíria, Babilon, Hitler és mások. A föld porával egyenlővé akarták tenni. De, ennek ellenkezőjére is utal Isten: néped fiai olyanok lesznek, mint a csillagok. Ragyogni fognak a maguk tehetségével, hitével, rendkívüliségével, másságával. Ugyanígy érvényes ez manapság az Újszövetség gyermekeire, mert Krisztus tisztaságában ragyognak, tőle kapják a fényt. Így akarja gyermekei életének nemességét biztosítani.

Hogyan reagál erre az újabb isteni ígéretre Ábrám? Immár hitt az Úrnak, és tulajdonították az őnéki igazságot.

Testvérek! Amikor embereket kérdezek meg Istennel való kapcsolatukról, templomlátogatásukról, gyakran hallom mintegy mentegetőzésként: én hiszek Istenben. De, itt nem arról van szó, hogy Ábrám hisz az Úrban, hanem hisz az Úrnak. Mert az ördögök is hisznek Isten létezésében, de nem hisz mindenki Istennek. Aki hisz Istennek, ráteszi szavára az életét. Hiszel-é Istennek? Akkor százszázalékosan komolyan veszed az ő szavát. S akkor rá mered tenni életedet, rá mered bízni gyermekedet s annak jövőjét. Azt mondja Isten az Ézsaiás 45,11-ben: Kérdezzétek meg a jövendőt tőlem, fiaimat és kezeim munkáját csak bízzátok reám! Azaz, Isten a mi fiainkat s a mi kezünk munkáját a maga tulajdonának nevezi. A mi fiaink az ő fiai, kezünk munkája az ő munkája, ha mi az Úréi vagyunk.

Testvéreim! Hiszünk-e az Úrnak? Tudjátok, hogy ez a kifejezés – *hitt* az Úrnak – az eredeti szövegben áman-nak hangzik, ebből jön az imádságaink végén használt ámen szó. Ez pedig azt jelenti: bizonyosan meglesz, mert rábízom az Úrra. Ez ámen, a hit teljes bizonyossága, vagy más fordításban: szilárdnak lenni az Úrban. Megerősödni az Úrban – nem elméleti hit ez, nem egy fogalom, nem dogmatikai tétel csupán, nem a káté

bemogolása és elszavalása a confirmáción, hanem ez olyan hit, amely megszilárdult életet jelent az Úrban. Ezért mondjuk mi azt, hogy Ábrahám a hit atyja. Itt kezdődik az üdvtörténet, vagyis a hittörténet.

Mit olvasunk e záró vers utolsó szavaiban? Hitt az Úrnak és tulajdonították az neki igazságnak. Testvéreim: nem azt jelenti, hogy Ábrahám igaz ember volt. Mert az élettörténetéből kiderül, hogy jó néhány baklövést követett el ő is. Amikor hazudott, feleségét odaadva egyik-másik fejedelemnek, csak hogy életét mentse. Bukdácsolt ő is jócskán, akárcsak mi. De a hit igazságnak tulajdonították neki. Isten tulajdonítja neked a hitnek igazságát, ha hiszel neki, ha csüngsz az ő szaván és rá mered tenni az életedet. Isten téged igaznak nyilvánít és utána megigazít. Ha Krisztusban elrejtőztél, Isten úgy néz rád ezután, mintha Fiára nézne. Ha Jézusra néz, egy igaz embert lát. Pajzsod neked Ő? Elrejtőztél Benne? Hiszel neki? Benne gyökerezik-e a léted? Átölelte-e Jézus egész lényedet? Akkor Isten úgy néz rád is, mint Jézusra. Ezért nem kell félned az ítélettől, még ha néha el is buksz.

Végül hadd idézzem a Róm 4,23–24-et: nemcsak őérette íratott meg, hogy tulajdonították neki igazságnak, hanem miérettünk is, akiknek majd tulajdonítatik, azoknak tudniillik, akik hisznek abban, aki feltámasztotta a mi Urunkat, a Jézust a halálból. Ezen a ponton lép be Isten ígérete a mi élettünkbe. Ahogy Pál apostol mondta egykor a római gyülekezetnek, ugyanúgy érvényes ez reánk nézve is: nézz fel az égbe! Ne sajnáld visszautasítani a világ ajánlatait, még akkor sem, ha nagyon vonzó csillogásban ígéri neked a dolgokat. A hit szemével ismerd fel, hogy Jézusban mindent megad neked, amire szükséged van. Akkor mindehhez mennyei jutalomként társulni fog az öröm, a hála, ami nélkül nincs igazán hiteles, vonzó keresztyén élet. Ámen.

Vörös Éva
Magyarország

A „nem-telen” szeretet

Alapige: 1Sámuel 2,22–35
Bibliaolvasás: Máté 5,33–37

A Biblia a papsorsok gazdag tárháza. Azoké, akik az istenképviselő megformálása közben az emberi jellem mélységeivel és magasságaival küszködnek. Ebben a sorban Éli papé fájdalmasan – és talán ismerősen is – ellentmondásos. A mintaszerű igent mondás embere ő. Kitartásával, hűségével csúcokat dönthetne, ha ugyanakkor a lénye nem lenne olyan katasztrófálisan „nem-telen”, nemet mondásra képtelen.

Sámuel könyve az ő alakjában egy szeretetreméltó, tiszta és szent életű embert mutat be, aki hűségesen végzi szolgálatát. Népeinek előljárója. Tisztét ereje, tudása, istenfélleme alapján tölti be, még sincs áldás az életén. Böven mérték ki neki az éveket, azok mégsem koronázódhattak be azzal, hogy gyermekei, unokái körében hunyta le a szemét, hanem végig kellett néznie, ahogyan szétesik mindaz, amiért egész életében szolgált. Népet ellenség támadta meg, a fiai elesetek a harcban, az Isten ládája pedig, ami az Ő jelenlétének szentségét sugározta, megszentelténítve pogányok kezébe került.

Éli ároni család sarja volt, múltja volt a hivatásának, gyermekei, akárcsak Ő is, már az anyatejjel szívhatták magukba ezt a küldetést. Mégis a többgenerációs áldáslánc megszakadt, az utódok sorsa nyomtalanul a semmibe veszett.

Egy világítóan tiszta, szent élet a végére hogyan tud így besötétedni? Élinek mindössze egy bűne volt, ami sokak által még bocsánatos is: „többre becsülte fiait Istennél.”

Szerette Istenét, de másokat még nálánál is jobban. Soha nem tagadta meg őt, mégis erőtelen volt mindaz, amit az ő Ura iránt érzett.

Látta a fiai vétkeit, intette is őket, még öregén, meghomályosuló tekintettel is tisztá tudattal ítélte. Felmérte a dolgok súlyát: ha valaki az „Úr ellen vétkezik, ki merne döntőbíró lenni” – rémüldözött fiai nem közönséges bűncselekménye láttán. Mégsem volt ereje megakadályozni azok visszaéléseit. Gyermekei számára képtelen volt határokat kijelölni, és azt betartatni. Pedig a törvény előírta, hogy az áldozati részből mi az, ami az Istené, mi az, ami a papokat illeti. Tudta ezt mindenki, kiváltképpen azok, akik áthágták – a fiai: Hofni és Fineás, akik egyre beljebb mentek a törvényszegésbe.

Az évtizedes „Isten-követés” során szert tesz az ember egyfajta lelki éleslátásra. Mi is meglátjuk a rosszat. De vajon van-e az Isten iránti szeretetünknek akkora ereje, hogy harcba tudjunk szállni a környezetünkben történő gonosszal? Vagy Éli módjára tehetetlenül sodródunk? Megtörténhet velünk is, hogy a legfőbb szentségvágyunk ellenére is a szentségtelenség működtetőivé válunk, és miközben másokat áldunk, mimagunk kirekesztődünk abból.

A tragédia nem egyből rontott Éli házára, fokozatosan érlelődött. Az „ifjúság” apróbb visszaéléseivel kezdődött, azután pedig riasztó Isten- s emberellenes cselekedetté terebélyesedett. Már nem csak az áldozati húsból vettek el önkényesen, hanem „élő hús-nak” tekintették a kijelentés sátora körül szolgáló asszonyokat, s arra kényszerítették őket, hogy az Isten szentsége helyett a papfiak szexuális vágyainak kiszolgálóivá legyenek. Kárhózatosan meg tud szokni az embert mindent. Egy közösség életében gyakorlati válhat az Isten szentségének a meggyalázása, s elhíresülhet a szenthely a szentségtelenségéről is. Lehet az egyházon belül is kriminalizálódni!

Mi minden történhet a határeltolódás leple alatt! Hogy is van ez nálunk? Mennyire érzékeny rendszer az a belső útmutató – Gyökössy Endre szavaival –, hídmérleg vagy patikamérleg, ami elválasztja az Isten számára elkülönítendőt attól, amit saját célra fordíthatok. Mi az, amit Isten nekem adott, s mi az, amit csak nálam tett le mások számára. Mi az, ami számomra igen, s mi az, ami nem.

A magatartáskutatók feljegyezték egy bennszülött édesanya pedagógiai bravúráját. A kisfia kezében lévő ennivaló után kapott a síró kishúga. Az anya odaszaladt, kettétörte az ennivalót, majd visszaadta mindkét darabot a kisfiának, aki ezzel az anyjától a két darab éték mellé még valami mást is kapott: az ajándékozás lehetőségét. Élt is vele, s nyomban átnyújtotta testvérének a kenyér másik felét.

A bennszülött gyermek módjára halljuk magunk körül a szükségét szenvedők sírását, s a Láthatatlan Kéz meg is törí életünk javait. Mégis, mintha nem tudnánk, hogy nem minket illet minden darabja. Pedig részeltetnünk kell másokat is úgy az anyagi javainkból, mint az emberi erőforrásainkból: kapcsolati tőkénkből, időnkből, erőnkből, tehetségünkből. Ez az osztás történhet szentül, és szentségtelenül. Az eltolódott határ kezdetben alig észrevehető.

Jelzésértékű a nemet mondási képtelenség. Van, akinek még az istene is olyan, mint a mesebeli király, aki előbb megkérdézi az alattvalóitól, hogy mit szeretnének, majd azután elrendeli azt. Ezzel szemben Ábrahám hitpróbájában egyaránt benne volt Isten igenjének (az ígéret gyermeke) és a nemjének (feláldozási kísérlet) a megtapasztalása.

Éli főpap nem tudott a fiainak nemet mondani. Sok évszázaddal később volt azonban valaki, aki vért verítékeztve könyörgött, hogy múljék el tőle a keserű pohár. Az ő atyja erre a kérdésre nemet mondott. És Jézus hűséges tudott lenni ehhez az akarat-kereszteléshez – mindhalálig.

A kereszt küldetésünk hitelesítője. Az, amikor Isten nemje történik akár általunk, mert szembeszállunk a gonosszággal (a bennünk vagy a körülöttünk lévővel), még akkor

is, ha az nálunk hatalmasabb. Ez azért sem könnyű, mert a gonosz mindig túlerőben lévőnek tünteti föl magát. Vajon, mit is tehetett volna az öreg Éli a fiai túlerejével szemben? Van, amikor a nemet mondás emberfeletten nehéz, de itt derül ki az, hogy saját erővel harcolunk, vagy valóság az életünkben Isten akarata. Az isteni „nem” megjelenítése pedig olykor nem kevesebb, mint a megváltás titka, s az új teremtés kezdete.

Miközben Éli főpap életének besötétedését szemléljük, megjelenik egy másfajta magvetés sarja, a kis Sámuel élete. Ellentétben Élivel, Anna, az ő édesanyja „nemes” igenjét Isten megáldotta. Pedig mekkora harc volt Anna számára Isten igenjének a megszerzése! De amikor megszületett a kis Sámuel, képes volt lemondani róla. Miután az anyatejtől elválasztotta, szülőhelyéről, Rámából Silóba vitte a gyermeket Éli felügyelete alá. Merte egy olyan helyre vinni, amiről a közbeszéd sok rosszat mondott, ahol „ritkaság volt az Úr Igéje”.

Anna hű volt a határokhoz. Ahhoz a belsőhöz is, ami Isten s ember között húzódott. Önkényesen nem tolt ki még jogos kifogásokkal sem. Pedig visszavonhatta volna fogadalmát, mondván, hogy Élinél csak rosszat tanul a gyermek. Anna nem változtatott a körülményekre hivatkozva. Megelégedett az évi egyszeri látogatás alkalmával, amit a vágyva vágyott gyermekből kaphatott. Meg is áldotta Isten érte még három fiú- és két leánygyermekkel.

Isten megáld bennünket igenjeivel, és megerősít a nemjeivel. Olykor meg kell küzdeni egyikért, másikért. De hát az Ő szeretete nem olcsó, nem „nemtelen”. A miénk se legyen az! Ámen.

Játékboltban

Zsoltár 127,3; Máté 19,13 s köv.

A szülők, munkából hazafelé rohanva, beesnek a játékboltba. Egymás szavába vágva kérik az eladó tanácsát:

- Tudja, egész nap dolgozunk.
 - A gyerekeknek születésnapja lesz...
 - ...és valamilyen értelmes játékot keresünk neki.
 - Aminek örül...,
 - és amivel sokáig elvan.
 - Olyasmire gondoltunk, ami...
 - elfeledtetni vele az egyedüllétét napközben...
- A megértő eladó rájuk mosolygott:
- Nagyon sajnálom, de boltunkban szülőket sajnos nem árusítunk...

Prédikáció öregek vasárnapjára

Lőrincz István

Marosvásárhely–Ludas utca

Prédikáció öregek-betegek vasárnapjára

Alapige: Józsué 14,6–12

Szép hagyomány gyülekezetünkben, hogy esztendőnként megtartjuk az ún. „öregek-betegek” vasárnapját. Egy vasárnapot arra szentelünk, hogy öreg-beteg testvéreink felé forduljunk, hogy örömet okozzunk nekik, hogy sok fájdalmuk, betegségük között ez a nap lehessen igazi felüdülés számukra. A mai napra a Józsué könyvből választottam az ígét. Ebben az ígében két öreg ember beszélget egymással, mind a ketten túl vannak már a nyolcvanon, az egyikről pontosan fel is jegyzi az írás, hogy 85 esztendő, de a másik is körülbelül ugyanannyi lehet, hiszen már negyven évvel ezelőtt meglelt férfiak voltak, ugyanis mind a ketten tagjai voltak annak a 12 tagú küldöttségnek, csapatnak, amely kikémlelte Kánaán földjét. Ebben az ígében három dologra figyeljünk: a múltra, a jelenre és a jövőre.

1. Amikor idős emberek találkoznak egymással, szeretnek a múltról beszélgetni, annak eseményeiről megemlékezni. Így van ez a két idős szolga, Józsué és Káleb esetében is. Az ő gondolataik is visszatérnek a múltba. És milyen jó, hogy a múltban jó dolgokra emlékezhetnek. Az ő múltjuk legkiemelkedőbb eseménye az volt, hogy amikor 40 évvel ezelőtt kikémlelték a Kánaán földjét, ők ketten a többi tíz ellenében a hit szemével nézték ezt az országot. Ők is látták, hogy nagyon erős és hadakozó nép lakik azon a földön, de ők nem ezeknek a pogány népeknek az erejére, hanem Isten ígéreteré néztek. Mertek szembeüszni az árral, mertek szembeszállni a többség véleményével. A többi tíz kém elcsüggesztette a népet, mert ők csak azt mondták el, amit szemekkel láttak, és így megrémítették a népet. De Józsué és Káleb erősek voltak az Úrban és hittek az Ő ígéréterében.

Kálebnek a szíve tele van hálaadással. 45 év telt el azóta, és Isten megtartotta az Ő ígéréterét, és megtartotta szolgálja életét. De nem csak az élete maradt meg, hanem ereje és egészsége is megvan még. Még most is ugyanolyan erősnek érzi magát, mint évtizedekkel ezelőtt. Káleb tudja, hogy mindez nem az ő érdeme, hanem az Úr kegyelme.

Kedves idős testvéreim! Milyen nagy kegyelem az, ha ti is így tudtok visszatekinteni a múltba. Hogy el tudjátok mondani, hogy ti is az Úrral jártatok, hogy a hit szemével és Isten biztos ígéreteivel járhattátok végig az utakat. Ha tudtatok az árral szemben úszni. Nem volt könnyű a mögöttetek levő időszak. Rendszerek jöttek, rendszerek mentek. Olyan idő volt az, amiben java időtöket töltöttétek, amelyben nem veregették meg a vállatokat azért, mert templomba jártatok, Bibliát olvastatok, Isten akarata szerint igyekeztetek élni. Nem volt könnyű az Urat követni. A tömeg, az emberek nagy része nem ezt tette, úszott együtt az árral. Milyen jó, milyen nagy áldás, ha ti most egy ilyen múltra, egy Istennel járó múltra tekinthettek vissza. Lehet, hogy közületek a legtöbben azt már nem tudják elmondani, hogy ugyanolyan erősek és egészségesek vagytok, mint 40–50 évvel ezelőtt, de mégis mondjátok ki hálával azt, amit Káleb is kimondott: „most pedig ímé megtartott engem az Úr életben, amint szólott vala”. Milyen nagy dolog, milyen nagy kegyelem, hogy ti megérhettétek ezt a kort, miközben mások sokkal fiatalabban távoztak az élők sorából, ti pedig még itt vagytok, s ha talán már botra támaszkodtok is, remegő kézzel is, de titeket is megtartott az Úr életben.

2. A második dolog a jelen. A jelenben Kálebnek még mindig van célja. És ez az, hogy harcoljon az ő örökségéért. Mózes megígérte neki, hogy Hebront és környékét fogja majd örökségképpen megkapni. Most ő kész ezért harcolni. Nagyon alázatosan mondja: „hátha velem lesz az Úr, és kiűzöm őket, amint megmondotta az Úr” Kálebnek még 85 éves korában is van célja. Nem azt mondja, amit sok ember mond ilyen korban: óh, az én életemnek már semmi értelme sincs, én már felesleges vagyok, engem már vakvágányra toltak. Íme, itt van egy 85 éves ember, aki még harcolni akar, birtokba akarja venni örökségét.

Ne mondja senki se közületek azt, hogy értelmetlen, céltalan az élete, hogy ő már senkinek se tud használni. Két nagy célja lehet egy idős ember életének. Az egyik a bizonyágtétel. Elmondhatjátok a múlt tapasztalatait. Itt Káleb körül ott van egy olyan tömeg, amely fiatalokból áll, akik mind azután születtek, hogy a nagy események lezajlottak: a kivonulás, a nagy szabadítás, a pusztai vándorlás nagy eseményei, a törvényadás. Itt Káleb nem tesz mást, mint hogy azt, amit Isten a múltban tett és amit ő személyesen ebből megtapasztalt, átadja egy új nemzedéknek. Ti, idős testvéreim sokat megértetek, amit az újabb nemzedék nem ért meg, megjártatok fogságot, háborút, a kommunizmus borzalmaival, és bizonyágot tehettek arról, hogy Isten hogyan vezetett titeket ezeken át, hogyan tudtatok kísértéseket, bűnöket legyőzni az Ő erejével. A második dolog, amit tehettek, az az imádság. A keresztyének ősi jelszava az egész élet értelmét így foglalja össze: „Imádkozzál és dolgozzál.” Ti a másodikat már nem kell tegyétek. Letettétek a munkának a terhét. Azt most mi, fiatalabbak végezzük. Már felneveltétek gyermekeiteket, sokan unokáitokat is, ledolgoztatok 40–50 évet, megérkeztetek a nyugdíjas korba. De az elsőt, az imádkozást, végeztétek annál inkább. Az idős kornak egyik legnagyobb áldása, hogy sokkal több idő jut a lelki dolgokra, mint annak idején, amikor reggeltől estig futottatok, dolgoztatok, fáradtatok. Ne engedjétek, hogy haszontalan dolgok, a tévé-nézés, üres fecsegés töltse ki életeteket.

3. És most jön a harmadik dolog: a jövőd. Káleb most azt kéri Józsuétól, hogy adja meg neki a megígért örökséget. Kálebet az lelkesítette az eltelt 45 év alatt, hogy egyszer el fog jönni a nagy pillanat, amikor a megígért örökség birtokába léphet. Káleb szilárdan hitte, hogy meg fogja kapni a megígért örökséget. Micsoda pillanat volt ez a Káleb életében! Az egész életének, hitének, várakozásának a megkoronázása. Isten neki megígérte, de ezt hittel meg is kellett ragadni és meg is kellett küzdeni érte.

Amikor ezt az ígét halljuk, nem tehetjük, hogy ne az öreg Pál apostolra gondoljunk, aki utolsó levelében, amit közvetlenül halála előtt írt Timótheusnak, azt írja: „Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam, végezetre eltételezt nékem az igazságnak koronája, amit megad nékem az igaz Bíró.”

Kedves idős testvéreim! Ez a drága örökség, az igazság koronája titeket is vár. Nektek is megígérte ezt az Úr, és semmit se kételkedjétek az Ő ígéréteiben. Adja az Úr, hogy ezt mi mindnyájan meg is kaphassuk. Akkor majd meglátjuk, hogy érdemes volt hinni, érdemes volt az Úrral jární, érdemes volt kitartani a hitben. A múltnak, jelennek és jövődönnek e hitben való látásával, megragadásával ajándékozzon meg az Úr titeket ezen a szép napon, de a ti egész további életetekben, és váljon hitetek egykor dicső látássá. Amen.

Prédikációk reformáció ünnepére

Vass Vince

Mi a reformáció?*

Alapige: 2Királyok 23,2–3
Bibliaviasítás: 2Korinthus 4,1–7

Az Isten igéje örökkévaló. Hátat fordíthatunk neki, újra szembenéz velünk. Csak ideig-óráig lehet kiszorítani a világból. Félreérthetik, cserbenhagyhatják, elárulhatják az emberek, megsemmisíteni nem tudják soha. Ha láncokkal kötözik le, elolvadnak a láncok. Ha engedik, hogy por lepje le, egyszer csak kifényesedik a legvastagabb porréteg alól is. Ha sírba temetik, a sírok fölött ragyog fel újra. Olyan, mint a nap az égen: akárhányszor alámerül is az éjszaka fekete tengerébe, minden reggel újrakezd diadalútját és sugárruhába öltözteti a világot.

Ezt az igazságot állítja elének az elolvasott ige. Izráel népe elfelejtette már a Mózes által kapott isteni kijelentést. Hiába énekel halotti éneket Ámos, az isteni kijelentéssel szemben való hűtlenséget hiába bélyegezte paráznaságnak Hóseás, és Ézsaiás hiába kiáltotta oda a népnek: „Az ökor ismeri gazdáját és a szamar az ő urának jászlát; Izráel nem ismeri, az én népem nem figyel rá.” (Ézs 1,3) A próféták mind szomorúan látták, hogy minden prédikálásuk hasztalan, mert az egy igaz Isten képe elhomályosult a nép előtt és a szertartásokat is pogány szokások rontották meg. Ekkor csodálatos cselekedett az Úr. Választott szolgájának kezébe adta az elfelejtett régi törvényt. Jósias király volt az Istennek ez a választott szolgája. A Szentírás ezt jegyzi róla: „Kedves dolgot cselekedék az Úr szemei előtt és járt az ő atyjának, Dávidnak minden útiban és nem tért el sem jobbra, sem balra.” (2Kir 22,2) Uralkodásának 18. évében történt, hogy íródeákját elküldötte a főpaphoz, hogy a templomban begyűlt pénzt megszámlálják s azután az elhanyagolt templom rendbehozatalára fordítsák. Ekkor pénznél értékesebbet, egy könyvet is találtak a templomban, amit az íródeák elvitt a királyhoz. A rég elfelejtett szövetség könyve volt ez. *„És felment a király az Úr házába és Judából minden férfi és Jeruzsálem minden lakosa vele volt, a papok, a próféták és az egész nép kicsinytől fogva nagyig. És minden beszédét elolvasták előttük a szövetség könyvének, amely megtaláltatott az Úr házában. És oda állott a király az emelvényre és kötést tón az Úr előtt, hogy ők az Urat akarják követni és az Ő parancsolatait, bizonyágtételeit és rendelkezéseit teljes szívből és lélekből megőrizni és beteljesíteni e szövetség beszédeit, amelyek meg vannak írva abban a könyvben és ráállott az egész nép a kötésre.”* Ezután próféták jöttek, és szavuk hatott és diadalmaskodott. Amiről évszázadok óta álmodtak, az most valóság lett. A templomot az addigi keverék-vallás minden utálatosságától megtisztítják, a bálványimádást megszüntetik, a szobrokat és bálványokat és azok jelvényeit összetörik, a hegyeken az áldozati helyeket lerombolják, a Jehova Isten imádását a mózesi törvények szerint helyreállítják. Sok helyen az ellenálló bálványpapokat is megégették, a halottidézöket és titokfejtöket az országból száműzték, a nép életében igazságos jogot juttattak uralomra. Nemcsak lelkileg és szellemileg újult meg így a nemzet, de ki tudta magát szabadítani Asszíria fennhatósága alól is és helyre tudták állítani a rég elpusztult országrészeket is. Nagy gazdasági és politikai felvirágzás indult meg.

* Megjelent a *Növekedés a hitben* című kötetben.

Testvéreim! Október 31-én jó nekünk ezt a történetet felelevenítenünk. Nemcsak azt látjuk meg belőle, hogy Isten ígéjét éppúgy nem lehet koporsóba zárni, mint a napsugarat, de világosan megtanuljuk azt is, hogy a mi a reformáció. Semmi más, mint amit ez a fogalom szó szerint jelent: *visszaformálás*. Visszaformálása a vallásnak régi, eredeti formájára, arra, amit az Isten adott. Még a reformátusok között is vannak olyanok, akik ezt nem tudják. Tudományos könyvek, hivatalos írások „hitújítást” emlegetnek és úgy állítják be a dolgot, mintha az ősi keresztyénséggel szemben valami új állott volna elő a reformációban, valami olyan, ami addig még nem volt. Úgy beszélnek a református keresztyénségről, mint amelyiket 1517-ben alapítottak. Pedig akkor se újításról volt szó. Nem arról, hogy új vallást alapítsanak. Hanem a régit állították vissza, azt, amit elfeledtek, elrontottak, eltemettek. Azt, ami olyan volt, mint Jósiás király idejéig a több száz esztendő alatt elfelejtett mózesi vallás. Visszahozták, érvényre juttatták, jogaiba emelték az Isten beszédét, a semmibe vett és háttérbe szorított Szentírást. Visszaformálták a keresztyénséget eredeti állapotába, abba a formába, amelyben az apostolok korában és az első századokban volt. Úgy tettek a reformátorok, mint Jósiás. Felfedezték a Szentírást, és annak tanításai nyomán megtisztították a keverék-vallást mindentől, ami a századok folyamán rátapadt, hogy tiszta fényben ragyogjon fel a keresztyénségnek Krisztus és az apostolok által megteremtett eredeti ábrázata. Kötést tettek az Úr előtt, hogy ők az Urat akarják követni egyedül, az Ő parancsolatait, bizonyágtételeit és rendelkezéseit teljes szívből és lélekből meg akarják őrizni és beteljesíteni a szövetség beszédeit, amelyek meg vannak írva a felfedezett Szentírásban. És a mi őseink is ráállottak erre a kötésre. Ez volt a reformáció.

Ha pedig ez volt, akkor még nincs vége. Isten ígéjének igazsága még nem érvényesült a világban. Sok helyen elfelejtették, ismét porosan, félredobva hever valahol a Biblia, véka alá van rejtve a világosság. Sok helyen egyes lapjait tépték ki vagy ragasztották át, egyes tanításait vetették meg. Még mindig vannak bibliamentes keresztyének, akik nem fedezték fel a Szentírást, bibliamentes reformátusok – ó, fából vaskarika –, akik nem állják a kötést, amit az ősök tettek az Úr előtt. Még mindig vannak reformátusok, akik büszkék ugyan az ősökre, de nem keresik azok lábnyomát a próféták és a zoltárok hatalmas tölgyserei alatt, az evangélium és apostoli levelek tiszta forrásainál. Még mindig vannak reformátusok, akik nem hívei a reformációnak, mert meg akarnak állni itt vagy ott, a keresztyén hitnek ennél vagy annál a kialakult történeti kereténél. Nem tudják, hogy a mi útunk örök reformáció, jelszavunk mindig ez: vissza a forráshoz, az Isten beszédéhez újra meg újra, hogy megújuljunk általa, hogy kiapadhatatlan mélységeiből új erőket, új fényt, új szépségeket hintsünk a világra. Reformáció emlékünnepe szálljunk magunkba és vizsgáljuk meg, vajon álljuk-e még a kötést, az Urat akarjuk-e követni egyedül, meg akarjuk-e őrizni az Úr parancsolatait, bizonyágtételeit, amelyek meg vannak írva a felfedezett Szentírásban. Vizsgáljuk meg magunkat, hogy vajon felfedeztük-e már a Szentírást, hogy mi is reformátorok legyünk, mindenek előtt önmagunk életének reformátorai.

Hadd áradjon felénk a Lélek zúgó szelének zendülése, hadd fürödjék meg lelkünk az Isten beszédének kristályos forrásaiban, hadd formáljon minket az Ige élő ereje, hogy azokká váljunk, amiké teremtettünk, igazságban és szentségben Isten gyermekeivé, hogy átalakuljunk Annak ábrázatára, akinek dicsőséges arca azért néz felénk a Szentírásból, hogy mi hasonlatosak legyünk Őhöz és megismerjük Őt úgy, mint van. Tedd a Szentírást mindennapi kenyereddé, lelked naponként való táplálójává, életed állandó formáló művészevé, amelyik letisztítja rólad azt a mázalmányt, amivel a világ átfestette lelked eredeti ábrázatát és előhossa azt a dicsőséges képet, amit az Isten rajzolt szíved belsejébe, aminek örök eszménye, mintája, kiábrázolása Krisztus.

De ezt a munkát te nem végezheted el. A reformáció nem emberek műve, hanem Istené. Nem Jósias király volt Izráel reformátora, de maga az Isten, nem Luther és Kálvin voltak a 16. század reformátorai, de maga az Úr. *Az Úr az, aki szólt: sötétségből világosság ragyogjon, Ő gyűjtött világosságot választott edényeiben az Isten dicsősége ismeretének a Jézus Krisztus arcán való világotlatás végett. Ő parancsolt a Lélek zúgó szelének, hogy mozdítsa meg a szíveket, Ő űzte el a ködöt, a felhőt, Ő hozta elő a feledés éjszakájából az Élet Könyvét.* „Mert így szólt az Úr Isten: Íme én magam keresem meg nyájamat és magam tudakozodom utána én magam legeltetem nyájamat és én nyugosztom meg őket az elvesztett megkeresem s az elűzöttet visszahozom s a megtörtöttet kötözgetem s beteget erősítem és állítok fölűk egyetlenegy pásztort...” (Ezékiel 34,11.15.16.23) Bízd hát Istenre a magad reformációját is, testvérem! Többet figyelj rá, mint eddig. Engedd, hogy Ő beszéljen hozzád Igéjén keresztül és szívedben. Keresd a Vele való találkozás alkalmait. Sorsod irányítását tedd át a magad kezéből az Ő kezébe. Engedd, hogy az Ő gondolatai legyenek a te gondolataid, az Ő utai a te utaid. Bízd rá magad a Szent Lélek vezetésére. Engedd, hogy a te bölcsességedet hadd győzze le Isten szeretete, s vágyaidat és álmaidat hadd szentelje meg Isten vágya és álma, amit felőled hordoz atyai szívében. Több csend, több imádság az életedben, több önmegtartózkodás, több áldozat és több szolgálat – ezt jelenti ez a tanítás.

Azt mondjátok, hogy a reformáció mégis más. Több, mint egyes emberéletek reformálása. Ez is igaz. Jósias király reformációja szabadsággal, dicsőséggel, gazdasági és kulturális felvirágozással ajándékozta meg Izráel népét. A keresztyénség reformációja meg átalakította Európa képét, mert azokat a nemzeteket, amelyek elfogadták az isteni Igét, csodálatos megújulás útjára vezette, rajtuk keresztül a többi népeket is meggazdagította, a tengeren túl pedig hihetetlenül felvirágzó birodalmat teremtett. De gondoljunk csak arra, hogy a mi nemzetünket egyenesen a halálból hívta el életre, a mohácsi mocsárból emelte fel. Mindez igaz. De azok a politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális áldások, amelyekkel a reformáció meggazdagította a világot, megreformált emberszívek hősiességének voltak a gyümölcsei. Olyan embereké, akik töredelmes, bűnbánó életet éltek, imádságos, bibliaolvasó, Isten dicsőségéért harcoló életet. Olyan embereké, akik porba omlottak a felséges Isten előtt, bármily emelt fővel állottak is szembe a világgal, szívüket kitérták az élő Isten kijelentése előtt és engedelmeskedtek neki, bármilyen műveltek voltak is a világi tudományokban. A reformációnak sok karja volt és messze nyúlt ez a sok kar, de ezek a karok mindig az Isten Lelkének áramvezetői voltak, ez a Lélek emberszíveket töltött meg erővel és fénnel. A reformáció lényege mindig az Isten örök Igéjének diadalra jutása az *emberszívekben*. Ha tehát arra vágyakozunk, hogy ebben a szegény és eltévedt világban boldogító megújulás forrásai fakadjanak fel, amelyek természetet támasztanak és megtisztítják az életutakat, akkor ezt a tanítást kell megértenünk és követnünk: vissza a forráshoz! Ha azt akarjuk, hogy ebben a lázas, beteg világban, amelynek agyában annyira összekeveredett minden, hogy már a vallás se vallás, újra megtalálja a maga helyét minden és a gyógyulás folyamata induljon meg, akkor arra kell törekednünk, azért kell imádkoznunk, hogy az Isten Igéje és Lelke járja át az emberszíveket és szelnek zúgásával, vagy tűznek lángjával, s ha kell, szórólappáttal tisztítsa meg azokat. De mindezt önmagunkon kell kezdenünk. A világ reformációja emberek reformációjával kezdődik, az emberek reformációja pedig önmagunk reformációjával. A reformáció Lelke hív téged: vissza a forráshoz, az Isten örök Igéjéhez! Ámen.

Nábót szőlője

Alapige: 1Királyok 21,1–3
Bibliolvasás: 4Mózes 36,5–10

I.

Akháb – Omri fia, Izrael királya 22 évig uralkodott, Kr. e. 873–851-ig. Uralkodása alatt a Jahve-kultusz háttérbe szorult. Feleségének, Jezabelnek a hatására ő maga is imádta Baált, akinek oltárt is emeltetett.

Akháb király mindennel rendelkezett. Volt hatalma, vagyona, pénze, fényes palotája, ugyanakkor Jezréelben egy szép nyári háza is. De mindezek ellenére Izrael királya nem volt boldog, kiegyensúlyozott, s megelégedett. Irigységgel tekintett a nyári háza mögötti kicsiny szőlőre, Nábót szőlőjére, amelyet szívesen birtokba vett volna, veteményeskertül. Egy alkalommal, beszélgetés során közölte szándékát Nábóttal, akinek más szőlőt, avagy pénzt ígért, csakhogy megkaphassa annak szőlőjét. E történet kapcsán eszünkbe jut Nátán próféta története is a gazdag és a szegény emberről. A gazdag embernek sok juha és marhája volt. A szegény embernek azonban csak egyetlen báránkjája, amely olyan kedves volt neki, hogy szinte családtagként kezelte. Egyszer a gazdag embernek vendége érkezett, akit báránnyal szeretett volna megvendégetni. De nem a saját juhaiból ölt meg egyet, hanem elvette a szegény ember egyetlen bárányát, megölte, elkészítette, és azzal kínálta meg a látogatóját.

Manapság is tele van a világ önző, kapzsi, lelkiismeretlen emberekkel, akik kiszipozzák a nyomorult szegényeket és elveszik az özvegyek „két fillérjét” is.

II.

Nábót, bár neve kimagaslót, előkelőt jelent, minden előkelősége dacára megelégedett azzal, amije volt. Nagyon illik rá Pál apostol önjellemzése: „Senkinek ezüstjét, vagy aranyát, vagy ruháját nem kívántam. Sőt... a magam szükségeiről... ezek a kezek gondoskodtak.” (ApCsel 20,33–34)

A király ajánlatára Nábót nem döbbent meg. Nem uralkodott el rajta az ocsmány félelem. Vakmerően visszautasította ravasz óhaját: „Isten őrizzen, hogy néked adjam az én atyáimtól maradt örökséget.” Nábót előtt az örökség „szent dolog”, úgy, ahogy azt a törvény rendelte. Nem szabad eltékozolni, elkótyavetyélni. Szükséges azt megtartani, megőrizni mindhalálig. Még imádkozik is Nábót azért, hogy féltett atyai öröksége megmaradjon.

III.

A Biblia és az egyháztörténelem tele van Nábót-jellemű emberekkel. Gondoljunk az 1671–1681 közötti szomorú időszakra, amikor gyászévtized volt Magyarországon. Ennek keretében az ellenreformáció hívei rabul ejtettek negyvenkét protestáns lelkipásztort, köztük Séllyei István püspököt és Kocsi Csergő Bálint lelkipásztort, iskolai rektort is, akiket Nápolyba hurcoltak és rabokul a gályákhoz láncoltak. Megpróbáltatásukról, szenvedésükről a leghitelesebb képet Moldóva György festette *A negyven prédikátor* című művében.

Mindezek a gályarab-hősök soha nem tagadták meg atyai örökségüket. Akárhogyan vallatták, kínozták őket, soha, semmikor nem gyalázták egyházukat, vallásukat, hitüket. Mindvégig állhatatosak maradtak. Egyik nagy költőnk így buzdít kintartásra bennünket:

S akik még vagytok őrzőn, árván,
Őrzők: vigyázzatok a strázsán.
(Ady Endre: *Intés az őrzőkhöz*)

IV.

Testvéreim, nekünk van-e atyai örökségünk? Van bizony. Isten és atyáink reánk hagyták az egyházat, a vallást s a templomot. Azt a templomot hagyták ránk, amelyért évszázadokon át munkában, gondban, álmatlanságban és könnyben égtek. Nekünk, ma élőknek csupán megőriznünk kell az örökséget, hogy lelkiismeretesen átadhassuk azt gyermekeinknek és unokáinknak.

Kimondottan aktuális a hirdetett üzenet. Ugyanis fölszívódnak egyháztagjaink. Külföldön keresnek munkát, pénzt, megélhetést. A szülőfölddel együtt, sajnos, elhagyják egyházukat, templomukat, sok esetben a vallásukat is, miközben bálványokat követve örlik fel életüket, habzsolva hamis menedéket.

Keresztyén Testvéreim, Isten őrizzen bennünket, hogy elhagyjuk a mi atyáinktól maradt örökségünket. Langymeleg állapotban nem lehetünk kedvesek az ég s a föld Ura előtt. Pál és János apostol szavai buzdítsanak minket folyamatos kintartásra: „Vigyázzatok, álljatok meg a hitben, legyetek férfiak, legyetek erősek.” (2Kor 16,13)

„Íme eljövök hamar: tartsd meg ami nálad van, hogy senki el ne vegye a te koronádat.” (Jel 3, 11) Ámen.

Ősz Sándor Előd

Sola gratia

Alapige: Zsoltárok 65,4
Bibliaolvasás: Róma 3,19–28

Intézetünk hálaadó ünnepén hálaadó zsoltárból hangzik az Ige. A 65. zsoltár hálaadó bizonyosságtétel a teremtő és gondviselő Istenről, aki „hegyeket épít erejével”, a földet elárasztja gazdagsággal, gabonát, élelmet ad, veszélytelen jólétet biztosít az Ő népének és vígsággal, örömmel tölti be az emberek szívét.

Ebbe az Istent dicsőítő, derűs hangulatba vészkiáltásként dübörög bele alapigénk első mondata: Bűneim erőt vetek rajtam, vagy ha pontosabban akarjuk fordítani: A mi elfordulásunk, elpártolásunk, eltávolodásunk nyomaszt, szorít minket. Olyan ez a mondat a zsoltártestben, mint egy hófehér menyasszonyi ruhába tűzött ébenfekete szalag, amely megtöri a felhőtlen, szinte idilli hangulatot. Megtöri, mert meg kell törnie, hiszen a Szentírás nem lányregény, amely egy rózsaszínbe öltöztetett világot tárna elénk, hanem számol az emberi bűnnel, annak nagyságával, de mindenhol megjelenik a bűn felett győzedelmeskedő, minket atyai szeretettel átölelő Isten kegyelme.

Azt hiszem, a zsoltároshoz hasonlóan mindnyájan megtapasztaltuk a bűnnek ezt a nyomasztó súlyát. Időnként életünk látszólag legnyugodtabb, legderűsebb perceiben hasít lelkünkbe valamilyen megmagyarázhatatlan szomorúság, eltölt, hatalmába keríti egész lényünket, és lassan elfogy belőlünk a régi lendület, lankad munkakedvünk, megkeseredünk. És nem tudjuk, hogy mi az oka. Lassan már étvágyunk sem lesz, elkezd egyre gyakrabban fájni a fejünk, gyomorpanaszaink lesznek, sorra járjuk az orvosokat,

ők pedig nem diagnosztizálnak semmiféle betegséget. Pszichológushoz megyünk, csoport-terápiákon veszünk részt, és az sem használ. Nem vesszük észre, hogy bár semmiféle bűncselekményt, égbekiáltó bünt nem követtünk el, testi-lelki nyavalyánknak az oka az Istennel való közösség kötelékeinek meglazulása. Nem vesszük észre, hogy miközben az orvosokat, terapeutákat járjuk, egyre rövidebben imádkozunk, egyre kevesebbet olvassuk a Szentírást, egyre ritkábban jut eszünkbe Isten akaratának a keresése. És ez a bűn, ez az elfordulás nyomaszt, beteggé tesz, felemészt.

Ugyanez a nyavalya gyötört ezelőtt mintegy ötszáz évvel egy erfurti, majd wittenbergi Ágoston-rendi szerzetest, Luther Mártont. A büntudat és a büntetéstől való félelem teljesen hatalmába kerítette, rettegéssé, beteges iszonyná változott, úgyannyira, hogy szerzetestársai gyakran találták önkívületi állapotban feküdni cellájában.

De abban az időben nemcsak Lutheren vett erőt a büntudat, hanem egész Európát egyéni és közösségi bűnük egész sora nyomasztotta. És ez a büntől beteg Európa sokfelé kereste a gyógyulást: értelmetlen, névleg „keresztes” háborúk által próbálta jótánni, hedonizmus által próbálta elfelejteni, leseperni az asztalról, és bűnbocsátó cédulákkal akarta megváltani bűneit. Az akkori Európa sok álorvostól szenvedett, és semmit sem gyógyult, sőt még betegebb lett.

De haladjunk tovább, hiszen a zsoltaáros sem áll meg a betegség feltárásánál. Nem siránkozik, nem ecseteli naturalisztikus képekkel az ő nyomorúságát, hanem képes továbblépni, felismerni és elismerni bűneit. Istenhez kiált, mondván, hogy *vétkeinket te bocsásd meg*. Tudja, hogy önmaga erejéből nem igazulhat meg, önmaga erejéből nem állíthatja helyre az előző versek derűs hangulatát. De Istennel, a Ő végtelen kegyelme által mindez lehetővé válik, kézzel fogható, szemmel látható valóság lesz az Ő áldása, és az 5. vers már egy boldogmondással folytatódik: *Boldog az, akit te kiválasztasz és magadhoz fogadsz*, és ígéretek hosszú sora következik.

Isten bűnbocsátó hatalmának felismerése nélkül nincs új élet, nincs megújulás, nincs reformáció.

Luther Márton 1515-ben a wittenbergi kolostor toronyszobájában döbönt rá arra, hogy a bűnbocsánatot nem az ember cselekedete, hanem Isten kegyelme munkálja. És helyreáll lelki egyensúlya. Bátran függeszti ki 95 tételét a wittenbergi vártemplom kapujára, bátran vállalja a harcot, bátran és higgadtan áll meg ellenfelei előtt, és bátran mondja ki, hogy „Itt állok, másként nem tehetek, Isten legyen az segítségemre.” Ahogy a róla készült, néhány napja bemutatott film forgatókönyvének egyik kulcsmondata fogalmaz: ő örökre megváltoztatta a világot, illetve Isten általa örökre megváltoztatta a világot.

Istennek ezt a megváltó kegyelmét, az alapigénkben rejlő örök igazságot ismerte fel két huszonéves lelkész-tanár és néhány társuk, amikor 1563-ban megfogalmazták a Heidelbergi Káté szövegét. Nemcsak felismerték, hanem a bűnfelejtő, vagy bűnbocsánat-vásárló Európában papírra vetették, közkinccsé tették, világgá kiáltották, hogy *Isten Krisztus elégtételéért minden bűnről és bűnös természetemről [...] soha többé meg nem emlékezik, hanem engem Krisztus igazságával kegyelméből megajándékoz, hogy soha többé kárhozatba ne jussak*. A zsoltaárossal együtt szólnak – egyedül az Írás szerint – sola Scriptura, és ezt kiegészítve kimondják a reformátori tanítás saroktanait: a sola gratia, sola fide, sola Christus tanát.

Adja a kegyelmes Úristen, hogy számunkra se üres betű vagy megtanult lecke, hanem megtapasztalt, átélt valóság legyen a 65. zsoltaár és a Heidelbergi Káté bűnbocsánatról szóló tanítása, hogy mi is hívő szívvel kiálthassunk Istenünkhöz: „vétkeinket te bocsásd meg”. És akkor a korábban nyomasztó bűnök ereje szertefoszlik, a lelkünk nehezedő nyomás semmivé lesz, tekintetünk derűssé válik, és rólunk is elmondhatják, hogy boldog az, akit Isten kiválaszt és magához fogad. Legyünk hálások ezért Istennek, és azokról se feledkezzünk el, akiket 488 esztendővel ezelőtt arra rendelt, hogy lesöpörjék a port az Ő Igéjéről, és újra rávilágítsanak az Ő végtelen kegyelmére. Ámen.

A Genezáret partján

Lelkigondozás lelkipásztoroknak

Jerry Bridges

Istenfélő élet

Elégedettség. (I.)

„Nagy nyereség az istenfélelem meglegedéssel.”
1Tim 6,6

Az istenfélő ember egyik legfőbb megkülönböztető jellemzője a meglegedettség, hiszen a kegyes ember szíve Istenen csügg, ahelyett, hogy földi javakhoz, pozícióhoz vagy hatalomhoz kötődne. Mint ahogy William Hendriksen olyan jól megfigyelte: „Az igazán istenfélő embert nem érdekli az, hogy gazdag legyen. Olyan belső forrásokkal rendelkezik, melyek sokkal nagyobb gazdagságot biztosítanak számára, mint amit a földi javak nyújthatnak”.

Azok a szavak, melyeket magyar Bibliánk „melegedésnek” fordít, az eredeti nyelvben „elegendő” értelemben szerepelnek. Ugyanaz a kifejezés, amelyet az 1Tim 6,6-ban „melegedés”-nek olvasunk, a 2Kor 9,8-ban így került körülírásra: „Minden szükségessel rendelkeztek.” Vagy a Károli fordítás szerint: „Teljes elégségetek lévén.” Amikor Isten kijelentette Pálnak, hogy „elég néked az én kegyelmem” (2Kor 12,9), ugyanazt a kifejezést használta, amit máshol úgy olvasunk, hogy „elégedjetek meg” (Lásd Lk 3,14; 1Tim 6,8; Zsid 13,5).

A meglegedett ember szükségletei kielégítésében Isten *gondviselésének*, körülményeiben pedig Isten *kegyelmének* elégséges voltát fedezi fel. Hiszi, hogy Isten valóban kielégíti anyagi szükségleteit, és hogy minden körülményt az ő javára fordít. Ezért mondhatta Pál, hogy „nagy nyereség az istenfélelem meglegedéssel” Az istenfélő ember megtalálta azt, amit a kapzsi, vagy irigy, vagy elégedetlen személy mindig kutat, de soha nem ismer fel. A kegyes hívő meglegedést és nyugalmat talált a lelkének.

A meglegedés gondolata a Bibliában legtöbbször az anyagi javakhoz vagy a pénzhez kapcsolódik, de léteznek az életnek más területei is, melyekben meglegedettnek kell lennünk. Az anyagi javakkal való elégedettség után talán leginkább arra van szükségünk, hogy meglegedettek legyünk a társadalomban, vagy a Krisztus Testében elfoglalt helyünkkel. Míg a harmadik terület, ahol gyakorolnunk kell a meglegedettséget, Isten gondoskodásának felismerése olyan különböző helyzetekben, mint például testi korlátozottság, betegség, szerencsétlenség, nyomorúság, kellemetlen szomszédok, vagy élethelyzetek, megpróbáltatás, sőt üldözés. Ezek a körülmények a természeti embert gyakran zsörtölődővé, panaszkodóvá teszik, és arra viszik, hogy Isten jóságát megkérdőjelezze.

Az emberiség történetének legelső kísértése az elégedetlenségre való csábítás volt. Isten messze túlmenően gondoskodott mindarról, amire Ádámnak és Évának szüksége volt. Mózes első könyvében ezt olvashatjuk: „Sarjasztott az Úr Isten a termőföldből mindenféle fát, szemre kívánatosat és eledelre jót.” Isten csak egy fát tartott vissza Ádámtól és Évától, hogy kipróbálja az iránta való engedelmességüket, és a Sátán ezt az

egy fát használta fel Éva megkísértésére, miközben az elégedetlenség magjait hintette bele Éva szívébe. Sátán megkérdőjelezte Isten jóságát Éva iránt, és pontosan ez az elégedetlenség lényege, vagyis *Isten jóságának megkérdőjelezése*.

Sátán ugyanezt a stratégiát próbálta ki Jézusnál a pusztában. Igyekezett elégedetlenné tenni Jézust az élelem hiánya miatt, és kapzsiságot akart szítani a pozíció és hatalom megszerzésére a világ országai felett. Ha az Ézsaiás 14,13–15 burkolt utalás a Sátánra, ahogy ezt sok bibliakutató feltételezi, akkor azt a következtetést vonhatjuk le, hogy maga a Sátán is elégedetlensége miatt bukott le a mennyből – nem akarta elfogadni Istentől kirendelt pozícióját az anyagi világ hierarchiájában.

Nagyon gondosan meg kell figyelnünk ezeket az eseményeket. Az elégedetlenség az egyik legsátánibb bűn, és aki beleesik, az lázadást követ el Isten ellen, éppen úgy, ahogy a Sátán tette ezt valamikor.

Megelégedés az anyagi javakkal

Az anyagi javakkal való megelégedés egyike azoknak a dolgoknak, amikre a Biblia a leghatározottabban bátorít. Isten elég fontosnak tartotta ezt ahhoz, hogy a kapzsiság tiltását együtt említette a sokkal kirívóbb bűnök tiltásával, mint például a gyilkosság, lopás és paráznaság (2Móz 20,13–17). Jézus a Hegyi Beszédben minden más témánál részletesebben tárgyalta ezt az alapelvet: „nem szolgálhattok Istennek és a pénznek”. Később egy örökségi vitában az alábbiakat mondta: „Vigyázzatok, és őrizkedjétek minden kapzsiságtól, mert ha bőségben él is valaki, életét akkor sem a vagyona tartja meg” (Lk 12,15). Jézus kettős figyelmeztetése – Vigyázzatok! Őrizkedjétek! – ráébreszt arra a különös veszélyre, amit az anyagi javainkkal kapcsolatos elégedetlenség teremt.

Pál is ilyen határozott szavakkal figyelmeztet bennünket a Timóteushoz írt első levelében, amikor arra szólít fel, hogy legyünk megelégedettek az élelemmel és a ruházattal, mert a pénz szeretete minden gonoszságnak a gyökere. Arra inti Timóteust, hogy „kerülje” a pénz szerelmét és az anyagi javakkal kapcsolatos elégedetlenséget (6,11). A Zsidókhoz írt levél írója felszólítás formájában figyelmeztet bennünket, amikor arra int, hogy ne legyünk pénzsóváarak, és érjük be azzal, amink van, mert Isten megígérte, hogy nem hagy el minket, és nem marad el tőlünk (13,5). Tehát a Szentírás egyaránt figyelmeztet bennünket az elégedetlenség veszélyeire, és bátorít a megelégedettségre Isten ígérete alapján, mely szerint ő gondoskodik rólunk.

Pál a rómaiakhoz írt levelében elmondja, hogy mindent, amit a múltban leírtak, a mi tanulságunkra jegyezték fel (15,4). Tehát az Ószövetségben feljegyzett történelmi események nem csupán érdekes anekdoták. Azért írtattak meg, hogy tanuljunk belőlük. Ezt az igazságot szem előtt tartva, érdemes jól odafigyelni a kapzsi Ákán és Géházi életére a Józsué 7. részében és a 2Kir 5. részében. Ákán kapzsisága a jerikói csatában az izraeli sereg vereségéhez vezetett Ainál, és a saját idő előtti halálához, amikor megkövezték. Géházinak, Elizeus szolgájának kapzsisága borzasztó betegség büntetését vonta maga után. Géházit és leszármazottait a lepra betegsége sújtotta. Az Újszövetségben a kapzsiságból táplálkozott az a bűn, mely Isten ítéletét hívta ki Anániásra és Szafirára (ApCsel 5,1–11).

Lehetséges, hogy napjainkban Isten a kapzsiságot és elégedetlenséget nem bünteti olyan szigorú, vagy nyilvánvaló módon, mint Ákán, Géházi, Anániás és Szafira esetében. Isten *magatartása* az elégedetlenséggel kapcsolatban azonban nem változott, és az a lelki veszély, hogy ennek a világnak a javait szeressük, sokkal komolyabb, mint egy halálos betegség ítélete, vagy az azonnali halál. János nagyon világosan kifejti, hogy ha valaki a világot szereti, abban nincs meg az Atya szeretete. Más szóval az ilyen ember

nem keresztyén! János világossá teszi, hogy az anyagiak hajszolása a világ szerelmét jelenti.

Ilyen erőteljes bibliai figyelmeztetések figyelembe vételével – a kapzsiságtól való óvás, valamint az újszövetségi írók őszinte bátorítása a megelégedésre azzal, amink van – komolyan kell vennünk annak szükségességét, hogy őszintén törekedjünk a megelégedettségre. Tegyük ezt életünk fő jellemzőjévé! Nem lelki luxusról van szó. Lelki jólétünk szempontjából alapvető fontosságú, hogy megelégedettek legyünk azzal, amink van.

Hogyan törekedhetünk ilyen magatartásra? Milyen gyakorlati lépéseket tehetünk ez irányban? Mint minden más jellemvonással kapcsolatban, itt is a gondolkodás megújítására van szükség, s ezt elkezdheted azzal, hogy kívülről megtanulsz néhány bibliaverset, és elmélkedsz is azokon, amelyeket különösen hasznosnak találtál ezen a területen. Érdemes felhasználnod a Lk 12,15; 1Tim 6,6–8; Zsid 13,5, vagy esetleg más igehelyeket a saját személyes tanulmányaid alapján. Miközben ezeken az igeverseken elmélkedsz, kérd Istent, hogy juttasson eszedbe bármilyen konkrét területet az életedben, ahol elégedetlen vagy azzal, amid van. Döntsd el, hogy milyen konkrét lépéseket lehet, és kell megtenned ezen a területen, és láss hozzá!

Mindenesetre ne felejtsd el, hogy egyedül a Szentlélek képes maradandó és alapvető magatartásbeli változást kimunkálni a szíved mélyén. Ezért rendszeresen és őszintén imádkozz a megelégedettségért! Én gyakran úgy imádkozom, ahogy Dávid a Zsolt 119,36.37-ben: „Add, hogy szívem intelmeidre hajoljon, *ne a haszonlesésre. Fordítsd el tekintetemet, hogy ne nézzek hiábavalóságra, a te utadon éltessem engem!*”

Az imádság és a Szentíráson való elmélkedés alapvető az anyagi javakkal kapcsolatos megelégedettség kifejlesztéséhez. Arra is rájöttem, hogy az alábbi szentírási alapelvek különösen sokat segítenek ezen a területen.

Figyelmünket az élet igazi értékeire kell koncentrálnunk. Márk 8-ban Jézus azt tanítja, hogy az örök élet sokkal értékesebb, mint az egész világ. Dávid a 19. zsoltárban úgy nyilatkozik, hogy Isten beszéde sokkal drágább az aragnál. Salamon elmondja, hogy a bölcsesség (Isten erkölcsi alapelveinek megértése és alkalmazása) hasznosabb, mint az ezüst, vagy arany, vagy drága ékszerek (Péld 3,13–15). Ezek a kijelentések mind Isten értékítéletére utalnak, arra, hogy mi igazán fontos az életben. El kell döntenünk, hogy elfogadjuk, és a saját értékeinkké tesszük-e őket. Amilyen mértékben hajlunk erre, olyan mértékben haladunk jó úton a megelégedettség megtapasztalása felé az anyagi javak tekintetében.

A hivatásbeli kemény munka és szorgalom egyedüli elfogadható mozgatórugója Isten előtt az, ha az emberek felé történő szolgálatunkban őt szolgáljuk. Kerülnünk kell az önző ambíciót (a több pénz, vagy a nagyobb elismerés hajszolását), és ehelyett arra kell törekednünk, hogy Isten előtt kedvesek legyünk minden munkánkban. A munkahelyi, vagy üzleti elfoglaltságunkat tehát nem a nagyobb kereset, az előléptetés, vagy a nagyobb üzleti haszon tükrében kell értékelnünk, hanem abból a szempontból, hogy miképpen tudnánk leginkább tetszeni Istennek. A hivatásbeli sikert nem a bankszámlán, vagy az anyagi javakon lehet lemérni, hanem a másoknak való szolgálaton, amely elfogadható Isten előtt. Az ilyen magatartásnak nagyobb szorgalomhoz kell vezetnie, mint a mindennapi munkával kapcsolatos közömbös szemléletnek. Pál azt mondta a kolosséiaknak, hogy a szolgák sokkal inkább számadással tartoznak Istennek, mint földi uraiknak. Ez az alapelv nyilvánvalóan érvényes a mai kor munkaadó-munkavállaló viszonyaira is.

Mindenünk, amink van, Istentől származik, az ő kegyelmének eredményeképpen. Amint Dávid olyan bölcsen felismerte: „Tőled ered a gazdagság és a dicsőség..., a Te

kezed tehet bárkit nagygyá és erőssé” (1Krn 29,12). Az alázatosságra való törekvésünk során megtanulhatjuk a megelégedettséget, emlékezve arra, hogy Isten ad képességet mindenkinek az anyagi értékek előteremtéséhez (5Móz 8,18). Az Isten iránti alázat és az anyagi javakkal kapcsolatos megelégedettség valójában együtt, „kéz a kézben” járnak. Ha mindent, amivel most rendelkezem, úgy fogadok, mint Isten kegyelmének ajándékát, és hálás vagyok érte, akkor titokban nem lesz az az érzésem, hogy valójában többet érdemelnék, és nem fogom hajszolni a nagyobb gazdagságot.

Isten az ő szuverén jóságából úgy látta jónak, hogy egyeseknek nagyobb gazdagságot és értékeket ad, mint másoknak. Következésképpen nem az a dolgunk, hogy irigykedjünk rájuk. Egyszer, amikor Jézus meg akarta tanítani, hogy minden kegyelemből van, akkor elmondta a szőlőmunkások példázatát. Úgy festette le a munkások helyzetét, hogy azok, akik csak a nap egyetlen, utolsó óráját dolgozták le, ugyanazt a fizetést kapták, mint az egész napos munkások. Azok, akik végigdolgozták a napot, kezdtek irigykedni a nagylelkű bánásmód miatt, amiben a későn jövők részesültek, és méltatlankodtak. De a szőlősgazda az alábbi kijelentésével utasította rendre őket: Vajon nincs jogom arra, hogy a saját pénzemmel azt tegyek, amit akarok? Vagy talán azért vagytok irigyek, mert én nagylelkűen döntöttem? Ezzel a példázattal Jézus azt tanítja nekünk, hogy Istennek – akie minden – joga van úgy szétosztani e világ anyagi javait, ahogy azt ő jónak látja, és nekünk nem az a dolgunk, hogy irigykedjünk azokra, akiket ő előnyben részesít.

Azoknak, akiket Isten megáldott gazdagsággal vagy bőséges anyagi javakkal, a kiváltsággal együtt felelősségük is van. „Akinek sokat adtak, attól sokat kívánnak, és akire sokat bíztak, attól többet kérnek számon” (Lk 12,48). Pál azt írja Timóteusnak, hogy „azoknak pedig, akik e világban gazdagok, parancsold meg, hogy ...legyenek gazdagok a jó cselekedetekben, adakozzanak szívesen, részesítsenek javaikban másokat” (1Tim 6,17.18).

Ez az alapelv a legtöbb emberre vonatkozik, aki elolvassa majd ezt a könyvet, mert jómódban élünk a világ nagy többségéhez képest.

Rá fogunk jönni, hogy a megelégedettség abból ered, ha javainkat megosztjuk másokkal. Ebben az összefüggésben, a szükségben lévőkkel való törődéssel kapcsolatban ír Pál a 2Kor 9-ben arról, hogy Isten képes minden kegyelmét ránk árasztani, hogy minden szükségessel rendelkezünk – azaz megelégedettek legyünk – minden tekintetben.

Egyesek úgy vélik, hogy bátorítanunk kell egymást az ún. „egyszerű életmódra”, vagy az olyan életre, amely a lehető legnagyobb mértékben szabad az anyagi javaktól. Ez a téma azonban könnyen törvényeskedéshez vezethet, ahhoz, hogy ítélni kezdjük egymást arra vonatkozóan, hogy melyek az „elfogadható” vagy „fölösleges” javak valaki életében. Ehelyett a megelégedettségre kellene koncentrálnunk minden körülmények között, és arra, hogy olyan életet éljünk, amely kedves Isten előtt. Ha erre helyeztük a hangsúlyt, akkor az eredmény az lesz, hogy életstílusunk alkalmazkodik Isten elvárásához.

Alkalmi prédikációk

Igehirdetés FIKE istentiszteletre

Bartos Károly

Kolozsvár

Isten életet ápoló ajándékai

Alapige: 2Mózes 1,6–8

Bibliolvasás: Eszter 6,1–11

I.

Az általam felolvasott néhány igevers egy „egyszerű kis történet” után következik: Józsefet – mai szavakkal élve a kor fiatal zsenijét – testvérei eladják rabszolgának. Egyiptomba kerül, ahol hamis vádak alapján börtönbe zárják, de mivel ő az egyetlen, aki képes megfejteni a fáraó titokzatos álmát – és ezáltal kivédeni a környék népeire leselkedő tragédiát –, életútja az ország trónjáig ível: ő lesz a birodalom második embere. Hatalmas gabonaraktárakat épít, begyűjti a hét bő esztendő termését, majd a hét szűkös esztendő során szétosztja azt, és ezzel kiérdemeli a környék lakóinak tiszteletét... A felolvasott ígerész pont az ő halálával kezdődik.

Azt hiszem, mindenki ismeri azt a *kedves falfirkát*, hogy „*Newton halott, Einstein halott, és én is gyengélkedem*”. Ebben az ígerészben valami ehhez hasonló történik: *József halott, Rúben halott, Benjámin halott, a fáraó halott, és gyengül a zsidó és az egyiptomi nép kapcsolata*. Volt egy együttműködésre épülő, szervesen egymásba kapcsolódó élés, és ahogy ezek az emberek meghalnak, ez szép lassan leéptül.

II.

Az első gondolat, amit szeretnék kiemelni az, hogy *a halál egy elkerülhetetlen valóság*. Egyszerűen nem lehet megúszni. Kedves testvéreim! Nem tudom, hogy hallottatok már olyan esetről, amikor valakit véglegesen elkerült volna? Nem?!? Érdekes, mert én hallottam, és – hadd tegyem hozzá – nem is egyről!

Az első ilyen esettel „*A halál és az öregasszony*” című mesében találkoztam. A munkáját becsületesen végző Kaszás egy szép napon beállít egy olyan öregasszonyhoz, aki már igen-igen megérett az utolsó útra. Vinné magával, de a néni kekeckedni kezd, bizonygatva, hogy akad még egy-két elintéznivalója ezen a földön, holnap szívesen menne, de adjon 24 óra haladékot! Hosszú alkudozás után a halál rábólint az anyóka kérésére, de szigorú feltétellel: az ajtófélfára felírják, hogy: holnap. Ezután pedig, mint aki jól végezte dolgát, távozik, másnapig, amikor megint beállít. Vinné is a nénit, de az boldogan legyint: nem máról volt szó!

– Hogy-hogy? – kérdezi döbbenten a túlvilág szigorú ura.

– Holnapban egyeztünk meg! Ha nem hiszed, nézd meg, ott van az ajtófélfán, felírtuk!

Mit tehetne „szegény” halál, megnézi, tényleg ott van, hát morogva hazaindul.

...és így megy ez egy napig, kettőig, háromig, tízig, mindig dolgavégezetlenül tér haza az alvilágba. Végül igen-igen megunva a helyzetet így szól:

– Holnap mondhatod, amit akarsz, így is, úgy is elviszlek. Elegem van az alkudozásaidból!

Érzi az öregasszony, hogy ennek már a fele sem tréfa, és úgy dönt, hogy majd csak keres egy biztonságos búvóhelyet. Bebújik egy hordó mézbe, de nem érzi magát biztonságban – biztos, hogy a halál ott keresni fogja! –, hát kimászik, felhasítja a dunyhát és ott, a libatollak között keres menedéket. Ez sem tökéletes, hát elrejtőzik a disznóólban, majd fölmászik az almafára, és így szalad körbe-körbe másnap reggelig, amikor megint kopogtatnak az ajtón. Szegény moccanni sem tud a félelemtől, ott áll nyakig mézesen, amire rátapadt a lúdtoll, a falevelek és minden, ami a disznóólban rátapadhatott, amikor hetykén és dühösen betoppan az alvilág szigorú követe.

– Most már nincs apelláta, öltözz, mert... – mert viszlek, mondaná, de az eléje táruló képtől torkán akad a szó! Elejti a kaszát, leesik a csuklyája és ijedtében kétszer is neki-ütközik az ajtónak, mielőtt végre megtalálja a kilincset... Aztán „illa berek, nádak erek”, még ma is szalad valahol, ha közben utol nem érte a... a halál – gondolom a „jogutódja”, mert ilyen félelmetes szörnyeteggel – mint ez a mézes-tollas-ágas valami – ő még soha nem találkozott!

No, hát ez a mézes-tollas-ágas öregasszony az első olyan személy, akiről tudom, hogy nem halt meg (szerintem még ma is él – csak hát hatmilliárd ember között ki fogja megtalálni?) –, de ami igazán különös, az az, hogy nem ő az egyetlen. És a másik két személy nem akármilyen „jöttment mese-figura”, hanem üdvtörténeti hős! Az egyik *Illés próféta*, akit Isten Elizeus szeme előtt emel fel magához, a másik pedig *Énokh*, akiről Káin családfájánál azt olvashatjuk, hogy „mivel... Istennel járt vala, eltűnék, mert Isten magához vevé”. (1Móz 5, 24)

Persze nem ez a jellemző. Az emberek többsége – és az a gyanúm, hogy mi is – meg fog halni. Ideig-óráig lehet ugyan húzni, nyúzni, halasztani – nem véletlen az, hogy a Nobel díjas fizikusok 80–90 évet élnek –, de elkerülni nem lehet! A Jel 2,11 szerint „aki győz, annak nem árt a második halál”, Pál apostol a Korinthusbeliekhez írott második levél negyedik részének tizenegyedik versében pedig így fogalmaz: „Mi, akik élünk; halálra adatunk.” *A második halált tehát elkerülhetem. Ha be vagyok oltva Jézus Krisztusba, akkor van üdvösségem, van örök életem, de az első halált senki nem fogja megúszni.*

III.

a. A halál tehát elkerülhetetlen valóság, de – a 7. vers bizonyágtétele szerint, és ezt szeretném 2. üzenatként kiemelni – ezek a hithősök nem haltak meg. József, Rúben, Benjámin, Lévi túléli a saját halálát! Mit is ír a 7. vers? Idézem: „Izrael fiai pedig szaporák valának, szaporodának és sokasodának és igen-igen elhatalmazának úgy, hogy megtelék velök az ország.” Drága testvéreim, joggal merülhet fel bennetek a kérdés, hogy hol tagadja ez a gondolatsor a Józsefék halálát?

A könnyebb megértés érdekében, hadd meséljem el az *anyai nagyapám történetét*. A kis öreg maga volt a *túlélő típusú ember tökéletes megtestesítője*. Az Úzvölgyi orosz támadás során aknatalálat érte. A lova darabokra szakadt, ő messzire repült, szülőfalujába néhány nap múlva a halálhíre is megérkezett, erre a háború végén épen, egészségesen hazasétált. Egyenesen Bécs alól. Persze nem volt ez egy egyszerű túra. A „Siberian Trans” – lehet hallottatok róla, ingyen, bérmentve szállította nagyapáinkat Szibériába – ötször is begyűjtötte, de ő mind az ötször megszökött. Egyszerűen nem tudták kivinni Magyarországot területéről. Szerencsen pedig egyszerre hét golyó fúródott a végtagjaiba. Becsületos fél-dalmát emberként elénekelte a székely himnuszt, aztán bevitték a kassai kórházba, ahol szinte elvérzett. Katolikus ember lévén odament hozzá egy gyóntatótya,

és a kis öreg – érezvén, hogy komoly gondok vannak – faggatni kezdte, hogy van-e üdvösség, van-e megváltás, van-e örök élet? Érdekes módon a páter egy kérdéssel válaszolt:

– Fiam, van magának gyereke?

Nagyatám elcsodálkozott – hogy jön ez most ide? –, de azért csendesen válaszolt:

– Nincs.

– Az baj – így a plébános –, mert akkor a maga útja itt befejeződött. Az üdvösség, a megváltás, Jézus Krisztus – ez csak mese. Ha valakinek van gyereke, akkor továbbléphet a gyerekében, ha pedig nincs, akkor... szóval szedje össze magát, és maradjon életben!

Nagyatám összeszedte magát, és életben maradt. Ezért vagyok én most itt... De nem ez a lényeg, és még az sem, hogy az Úr kiégett, szerencsétlen szolgálja miképpen fertőzte meg a környezetét – hiszen ez bárkivel előfordulhat. Adjunk hálát Istennek, ha még nem volt hitéletünknek ilyen periódusa! Inkább arra a különleges, egy picit visszatetsző, de fontos gondolatokat tartalmazó mondatra szeretném felhívni a figyelmeteket, amit a plébános így fogalmazott meg: „...*Ha valakinek van gyereke, akkor továbbléphet a gyerekében... ha pedig nincs...*” – Kedves testvéreim! Próbáljuk most ezt a gondolatot pozitívan megközelíteni. Az ember tovább él a gyerekeiben. Azaz: *mindaz, ami ott van édesapának és édesanyának a fejében, mindaz, ami ott van a szüleid szívében, benned is megtalálható és meghatározza az életedet. A szülő egész gondolatvilágát, világvilágát, élet-szemléletét – sokszor a mozdulatait is! – átsugározza gyermekébe.* Olyan jókat nevetünk a testvéremmel, amikor felfedezzük egymás mozdulataiban édesapánk gesztusait. Sokszor még itt a szószéken is, emelem az ujjam és elmosolyodom: „Hopp, ez nem én vagyok, ez megint az apám”

A tízparancsolatban van egy gyönyörű gondolat: „Ne legyenek néked idegen isteneid énelőttem... én, az Úr a te Istened, féltőn szerető Isten vagyok, aki *megbüntetem az atyák vétkét a fiakban harmad és negyedéziglen, akik engem gyűlölnek, de irgalmasságot cselekszem ezeréziglen azokkal, akik engem szeretnek...*” (2Móz 20,3–6)

Keresztyén emberként azt hiszem, mindannyian tudjátok, hogy a bűn „tovább adható”, és ismeritek a bűn-terjedés mechanizmusát: Ha a télire eltett almák közé bekerül egy romlott példány, a rothadás lassan terjedni kezd, és ez így van az emberek esetében is. Sokszor láthatjuk közösségeinkben azt, hogy egy-egy sérült, célt-tévesztett testvérünk miképp metelyezi meg a környezetét. Erről gyakran szoktunk prédikálni, de *ebben az ígérésben az is benne van, amiről sajnos ritkábban szólnunk: hogy mit jelent egy harmonikus életű édesapa és édesanya, mit jelent a szülők egészséges párkapcsolata, mit jelent olyan családban felnőni, ahol odafigyelnek a problémákra, képesek kezelni és megoldani azokat.* – Az ilyen szülő áldássá válik gyerekei számára!

A napokban olvastam Linda Schubert: *Az atyai áldás gyógyító ereje* című könyvét. Ő beszél arról, hogy mit jelent a szülő egyszerű jelenléte, az, hogy egy édesapa néha „hóna alá csapja a fiát” és elviszi halászni. Szerinte *csak egy meleg légkörű, jó értelem-ben véve szabad, másikat szerető, egymást tisztelő közegben nőhet fel olyan gyermek, aki képes a kapcsolatok kiépítésére, azok alakítására, menedzselésére, csak ilyen közegben nőhet fel olyan gyermek, aki képes a „szaporodásra”, arra, hogy valóban betöltse a földet.* Nagyon fontos gondolat: *A harmonikus család gyereke felnőttként jelen lesz a világban! Mert erről van itt szó – és nem arról, hogy néhány száz év alatt József pár emberből álló családja úgy elszaporodott, hogy száma meghaladta az egyiptomiak létszámát. Józsefék utódai, lelkileg is egészséges, egyenes gerincű, felemelt fejű, stabilitásban, rendben, harmóniában élő emberekként, jobban látszottak!* Egyszerűen: *jelen voltak ott, ahol voltak!* Kedves testvéreim! Jól kell működnie egy családnak ahhoz, hogy a benne élő gyermek örömmel vállalja a nemzeti identitását, a társadalmi, a nemi identitását,

hogy valóban termékeny legyen, és betöltse a földet. A zsidó nép ott és akkor ilyen volt, mert Józsefék (és itt az édesapákra és az édesanyákra egyaránt gondolok!) felemelt fejű, egyenes gerincű, nyílt tekintetű emberekké formálták gyermekeiket!

b. Józsefék tehát olyan emberek voltak, akik áldássá váltak utódaik számára, hosszú időre meghatározták népük lelkületét, személyiségét, arculatát, történelmét. Azt hiszem, egyértelmű, hogy ez már önmagában is kegyelem, ellenben a felolvasott történetben ennél sokkal többről van szó: *az általuk átadott harmónia nem a saját harmóniájuk volt!*

Az 1Móz 1,28-ban, a teremtés történetében Isten így fogalmaz: „Szaporodjatok és sokasodjatok, és töltsétek be az egész földet és hajtsátok birodalmatok alá.” A bűneset után, Ábrahám elhívásánál pedig (1Móz 12,1–2) ezekkel a szavakkal találkozhatunk: „Eredj ki a te földedből, és a te rokonságod közül... és nagy nemzetté teszek, és megáldalak téged és felmagasztalom a te nevedet, és áldás leszel.” Láthatjuk tehát, hogy Józsefék csupán áldáshordozók, csupán Isten eleven csatornái voltak! Az, ami itt Izráel népével történt, isteni ígéret volt (beteljesedett rajtuk az Ige), és *ők nem tettek mást, csak annyit, hogy „nem álltak útjában” Isten kegyelmének, nem akadályozták szeretetének, életet formáló erejének a kiáradását.* Csak annyit tettek, hogy Isten jelenlétében éltek meg a hétköznapi, a családi, a gazdasági – és ha lehet erről beszélni – a politikai életüket.

Túléltek ezek az emberek a halálukat? A válasz egyértelmű igen! Tovább éltek az utódaikban – évszázadokra meghatározták népük életét, – és tovább éltek az örökkévalóságban is. A Szentírás arra tanít, hogy csak annyi marad meg belőlünk a halál után, ami új teremtés, ami Krisztusban van, a többi megsemmisül. Ezekből az emberekből volt, ami megmaradjon.

Most pedig gondolkodjunk el ezen egy picit és irányítsuk saját személyünk felé a kérdést: *Vajon mi hány évet fogunk élni ezen a sáros földtekén? 30, 40, 60, 70 évet? Esetleg százat, százötvenet – félve mondom ki – kétszázat? Mert annyit is lehet. Ígéretünk van rá: „irgalmasságot cselekszem ezerízíglén azokkal, akik engem szeretnek.”* És nem kell ezért nagy dolgokat tenni, bőven elég, ha Isten jelenlétében él az ember. Engednem kell, hogy Szentlelke által Isten beoltson abba az állandóságba, aki „tegnap és ma és mindörökké ugyanaz”, és máris megkezdődik az évszázadokon is átívelő élet!

IV.

Józsefék tehát tovább élnek, és ez az, ami zavarja az új fáraót.

Nagyon sokat gondolkodtam azon, hogy *mi lehet ennek az ellenséges lelkületnek a valódi háttere?* És a legegyszerűbben talán azzal lehetne elintézni, hogy „igen, mert a hitetlenek mindig irigykednek a hívőkre” – de nem erről van szó! Még akkor sem, ha lenne okuk rá, hisz’ a napokban olvastam egy felmérés eredményeit, mely szerint a hívő, templomba járó emberek átlag életkora hosszabb hitetlen társaikénál. *Talán a megszkott, nemzetek közötti irigység, rivalizáció a mozgatórugó?* Ha a szomszédom, vagy a mellettem élő nemzet ügyesebb, jobban irányítja a sorsát – valamilyen okból kifolyólag többnek tűnik nálam –, szép lassan előnt a sárga epe? Ez érthető lenne, de ebben az esetben *Egyiptom népének – József tettei következtében – egyszerűen nincs joga irigykedni! Annyira lekötelezettje a zsidó népnek, hogy ilyesmi meg sem fordulhat a fejében/szívében!* Ha József nem kerül Egyiptomba, és nem segít, sokan – őseik éhhalála miatt – talán meg sem születhettek volna... *Persze ha elfelejtették....* Ha már nem emlékeznek... és ha már a fáraó sem tud róla... *Az más, akkor van joguk! Telnek az évek, az évszázadok, és egy ember sem emlékezhet mindenre.*

Egy ember nem, de egy uralkodó igen! Sőt, a fáraónak emlékeznie kell! Abban az időben ugyanis nem úgy készítettek fel valakit a politikai pályára, mint napjainkban. Egy közepes költő számára nem a politika volt a kompenzációs terület. Egy uralkodó-csemete diplomáciát és történelmet tanult, és mire felnőtt, tudnia kellett, hogy egy történelmi, politikai vagy társadalmi helyzetre hol találja meg a legkézenfekvőbb megoldást. Nem véletlenül választottam lekciónak Eszter könyve 6. részét, ahol a király, mivel „kerülte az álom, a történetek emlékkönyvéből” olvastatott fel magának. Egyiptom esetében ehhez még hozzáadódott a vizuális történelem – szobrok és falfestmények – egész arzenálja. Tulajdonképpen az egész történelem karnyújtásnyira volt a fáraó orrától, és ha mégis gondok voltak a memóriájával, akkor még mindig rendelkezésére állt a bölcsek tanácsa.

De akkor mit jelenthet ez a mondat: „nem ismerte Józsefet”? *A megértés érdekében hadd hivatkozzak Egyiptom sajátos történelem-kezelésére, amit azóta a Kárpát medencében is sokan elsajátítottak. Ha a történelmi panteonból valaki indexre került – gondoljunk itt Ekhnaton vagy Neffertiti esetére –, arctalanították a szobraikat, lekaparták a felirataikat. Miről van szó, tehát? Egyiptom – a szükségletek függvényében – hamisította a történelmet. Szándékos volt a felejtés, és több mint valószínű, hogy fáraó öfelségének szelektív memóriája volt!*

Amikor Józsefet Egyiptom másoduralkodójává választották, a birodalmat egy sémita nép – a héberekkal rokon hiksosz – irányította. Hosszú, évszázados küzdelem után a Nílus-völgy őshonos lakosságának végre sikerült lerázni a hiksosz-igát, és akkor úgy döntött, hogy mindent eltöröl, ami történelmének szégyenfoltjára emlékezteti! Kapcsolata lévén az elnyomókkal – hiszen ők emelték magasra –, ennek a tisztogatási akciónak esett áldozatul József népe is, hiszen jobb a fáraónak nem emlékezni Józsefre, ha személye Egyiptom csúnya vereségére is emlékezteti: „Van itt egy nép, egyre erősebb, szaporodik, betölti a földet, és szövetségese volt a hikszoszoknak. Jobb, ha idejében letörjük a szarvát!... Ja, hogy József? Ki az a József, nem emlékszem?!”

Utolsó kérdésem e mai igemagyarázat során drága testvéreim az, *hogy mi milyen memóriával rendelkezünk?* Vajon nekünk is szelektív memóriánk van? Azt hiszem, hogy néha igen, legalábbis nekem. Ha valami butaságot teszek, például megbántok valakit, akkor szeretem azt elfelejteni, de ha az öcsém csinál valami hülyeséget, öt év múlva is felemlégetem. Ha segíték valakinek az IKE irodán, akkor évek múlva is szívesen hivatkozom rá, de ha nekem segítenek valamiben, akkor emlékeztetem a testvéreimet, hogy „ne tudja a te bal kezéd, mit cselekszik a... jobb...” (Mt 6,3) Nekem szelektív memóriám van testvérem. És neked?

Nincs?!? Pedig az kellene hogy legyen! Mert az, *hogy keresztyén ember vagyok, azt jelenti, hogy szelektív memóriájú emberként élem az életem!* Minden igaz keresztyénnek szelektív memóriája van, és ha valakinek nincs, akkor – bocsássátok meg, de – az nem keresztyén ember. *Csakhogya ez a szelektív memória fordítva működik! Valahogy így: Jót teszek valakivel és másnapra már nem emlékszem a cselekedetemre („ne tudja a te bal kezéd...”).* Megbántanak, leteszem, elfelejtem, megbocsátom, olyan bocsánattal, amit magamnak is kérek az Úr imájában. Ez a fordítottan szelektív memóriája: elfelejtem a rosszat, és soha nem felejttem el a jót, azaz – úgy, ahogy a Heidelbergi Káté megfogalmazza – hirdetem mindazt, ami építi, erősíti a felebarátom jó hírét! És *tudjátok, miért kell nekünk így működni? Azért, mert szelektív memóriájú Istenünk van. Olyan, aki így imádkozott a Golgota keresztyén: „Atyám! bocsásd meg nekik, nem tudják, mit cselekesznek” (Lk 23,23).* Olyan, akiről Ézsaiás próféta könyvének a harminchetedik részében ezt olvashatjuk: „Isten minden eléje letett bűnt a háta mögé vet”. *Elfelejt, megfeledkezik róla, törli, nem tudja.*

Kedves testvéreim! Ezt a három gondolatot vigyétek most magatokkal:

1. Mindenkinek meg kell halni. Legalább az első halálon át kell menni, a második – Krisztusban – elkerülhető.

2. József és testvérei mégsem haltak meg. Azon túl, hogy fantasztikus emberek voltak – egészséges családként és egészséges közösségként tudtak egészséges utódokat nevelni –, Isten áldáshordozóivá váltak. Átáradt rajtuk az isteni kegyelem, az isteni harmónia.

3. Az, hogy keresztyének vagyunk, többek között azt is jelenti, hogy szelektív memóriával rendelkezünk. Elfelejtjük a rosszat, megőrizzük a jót. Ezt tanultuk a mi Urunktól, aki a Golgota keresztyén így imádkozott: „Atyám! Bocsásd meg nekik...!” Ámen.

Rádióprédikáció

Péter Miklós

Kolozsvár

Az első templomszentelés

Alapige: 2Mózes 40,17–18.29–33

Isten népének sürgős az elkészült SZENT SÁTOR használatba vétele. A pusztai vándorlás negyven évig tart, mert négyszáz évnyi rabszolgaságot és tudatlanságot legalább ennek tizedrészig tartó iskolázással lehet ellensúlyozni. Négyszáz esztendő veszteségeit legkevesebb negyven év alatt lehet pótolni. De ez az iskolakezdés nem halogatható tovább. Még nem tartott két évig a kötelező konfirmációi előkészítés, még közelharcot kellett vívni megfélemlített vagy félrevezetett szülőkkel, hogy el merjék engedni vallásórára a gyermekeiket, amikor vitatkozni kellett, hogy a hat heti előkészítő csak akkor volt elég, amikor az inasokat legfeljebb ennyi időre tudta nélkülözni a csizmadia- vagy asztalosmester.

A TEMPLOM az első év végére elkészült, a második év pedig a felszentelésével kezdődik. Felállításkor az utolsó műveleteket maga Mózes végzi. A részleteknek megvannak a szakemberei. Ma már nem követelhetjük meg sem a mérnöktől, sem a tanártól, sem a lekipásztortól, sem az iparostól a mindenhez értést. De az összeszerelés feladata azé, aki abban különbözik a többiektől, hogy a részek és az egész rendeltetésére nézve magától az Úrtól kapta az utasítást.

A részletek mindig fontosak. Az ígéretnek népe számára minden templomi bútordarab, szent eszköz, berendezési tárgy színe, alakja, mérete, anyaga valamit jelent. A Seregek Úrának végtelen hatalmát, utolérhetetlen bölcsességét, megingathatatlan igazságosságát és mindeneiket megelőző kegyelmét. Minden szín és minden méret, minden forma és minden anyag sákramentum az Ószövetség világában. Biztos jegye annak, hogy el fog jönni a bűn rabságából szabadulást hozó Messiás.

Mindabból, ami a SZENT SÁTORban és környékén történik, legfontosabb az áldozat. Az oltár mutatja legvilágosabban, hogy nincs más módja a bűnbocsánat elnyerésének, csak az, ha életével fizet a bűnös, ha csak át nem vállalja más ezt a megfizetést. A bűnös ember helyett feláldozott állat elfolyó vére mutat előre ISTEN BÁRÁNYÁra, aki elveszi majd a világ bűneit.

A SÁTOR és az OLTÁR között mosdómedence van. Isten színe elé senki sem járhat tisztátalanul. Mózesnek az égő csipkebokor előtt is le kellett vetnie saruját, mert annak talpa föld porával, állatok piszkával érintkezett. Mózesnek, Áronnak és fiainak egy-

aránt csak úgy lehet a szent helyekhez közeledni, ha tiszta a lábuk. Útjaik egyértelműek. Nem sántikálnak kétfelé. Nem a maguk piszkos üzletei után járnak. A szent tárgyakat csak tiszta kézzel érinthetik. Ne feledjük: egyformán érvényesek Istennek ezek az elvárásai azokkal szemben, akik az áldozat előkészítésének és bemutatásának szertartását végzik, a mi távoli, későbbi, kívülálló megfogalmazásunk szerint az istentisztelet „technikusai” mint kántorok, harangozók, karbantartók, adminisztrátorok, tisztviselők – és azokra, akik Isten TÖRVÉNYÉnek tanítói, igehirdető lelkipásztorok. Mi pedig, akik számára a SZENT SÁTOR előtt felállított OLTÁR jelkép-üzenetből beteljesedett valósággá vált, s az egyetemes papság gyakorlóiként adjuk magunkat élő hálaáldozatul Urunknak, csakis a bűnbánatban megtisztult módon közeledhetünk Isten házához.

A pitvar kapuját a templomszentelés kezdetén még lepel takarja a gyülekezet elől. Nekünk az egyetlen Főpap, Urunk, Jézus Krisztus jóvoltából már akadálytalanul szabad menetelünk van az Atyához! Ámen.

Keresztelési igehirdetés

Szűcs Zoltán
Magyarcsakoly

Isten szövetségén belül élni

Alapige: Máté 28,18–20

Kedves szülők, keresztszülők! Amikor egy olyan világban élünk, ahol minden érték mulandónak számít, akkor most Krisztus a keresztség sákramentumában egy örök és egyszer s mindenkorra szóló szövetségről beszél. Olyan ez, mint amikor Isten Izráel fiával örök szövetséget kötött, amikor azt mondotta: „Íme szövetséget szerzek ti veletek és a ti magyatokkal, hogy soha ezután nem vész özönvíz miatt minden test; és soha sem lesz többé özönvíz a földnek elvesztésére.” (1Móz 9, 9.11) Isten hű önmagához, és hű a mindenkori emberek nemzetségéhez is. Az ő hűsége és szeretete mutatkozik meg most is, amikor egy újabb élő tagot akar befogadni az ő szövetségébe. A második Helvét Hitvallás is így tanít bennünket a keresztség sákramentumáról: „felavató jegy ez Isten népe között, Isten gyermekei közé való beiktatás, befogadás Isten családjába és szövetségébe” Milyen áldó öröm ez a mi számunkra, hogy Isten drága nagy családja egy újabb drága taggal bővült és terebélyesedett. Ez a család jelenti a mi kis gyülekezetünket, közelebbről az itt élőket, azokat, akik tagjai az ő Anyaszentegyházának. Vajon ez a család befogadja-e ezt az új életet? Majd mindent megfogtok-e tenni azért, hogy ez a drága élet Krisztus közösségébe bekerüljön, és egykor önmaga önként tegyen vallást Isten és a gyülekezet közösségében? El fog-e mindent követni ez a család azért, hogy ne kallódjon el ez a gyermek ebben az ember- és istentelen világban, ahol csak a pénz és a hatalom számít örök törvénynek? Hogy milyen kell legyen ez a nagy család, az Anyaszentegyház – kérdezhetitek? Mindenkor figyelmes, körültekintő, soha nem szabad elszakadnia a Főtől – az otthon felvigyázójától. Mert mi történik akkor, amikor a családban az édesapa hiányzik? Beáll a rendezetlen állapot. Amikor elhagyjuk a Főt, amikor letérünk az összetartozáshoz vezető útról, akkor az élet belső isteni rendje szűnik meg.

Azt mondja Krisztus a felolvasott Igében, *hogy a megkeresztelt tagokat tanítani kell azért, hogy megtartsák mindazt, amit parancsolt.* A tanítás apostoli feladat. Ezt a feladatot a gyermek mellett élő szülőknek, keresztszülőknek mindenkor gyakorolniuk kell. Ho-

gyan inti a Példabeszédek könyvében az atya a fiát? „...Fiam! az én tanításomról el ne felejtezzél, és az én parancsolatimat megőrizze a te elméd.” (Péld 3,1) Azért intünk, azért fegyelmezzünk, hogy a gyermek élete teljes legyen. Teljesedjen be hittel, Isten ismeretével, és mindenkor megőrizze azt a tudományt, életformát, melyet a családi otthon melegében elsajátított. A tanítványok is a Főtől tanultak, és a Krisztus közösségében sajátították el mindazt az ismeretet, mellyel elindulhattak Júdea és Galilea tartományaiba. Krisztus, a keresztség szerzője minket is (szülőket, keresztszülőket, nagyszülőket, gyülekezeti tagokat) elkötelez erre a missziói feladatra: hogy tanítsuk gyermekeinket, szereteteinket, hogy megtartsák mindazt, amit ő parancsolt nekünk. Miért? Azért, mert fel kell épülnünk lelki házzá. Kiszikkadt kálvinista, Krisztusban bízó reformátori hitünket ideje felfrissíteni. Meg kell szentelődnünk, királyi papsággá, kiváltképpen való néppé kell formálódnunk. Ez a mi munkánk, s nem is kevés – mondja a költő. Ennek érdekében a keresztyén családok szeretetközössége, a gyülekezetek testvéri légköre legyen hívogató jellé. Az itt előttünk megjelent kis család nevelje úgy ezt a parányi gyermeket, mi pedig éljünk úgy, hogy ez a gyermek majd egykor őszintén vágyakozzon közénk!

Milyen rendkívüli ígérettel záródik a keresztség szereztetési ígéje: „...én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig.” Ez az ige figyelmeztet minket arra, hogy Krisztus úgy hordozza a maga egyházát, amiként van; bűneivel, elesettségével, elvilágiasodásával, hitetlenségével. Sokszor úgy gondoljuk, és sokszor érezzük azt, hogy mi hordozzuk – hiszen mi intézünk mindent, mi fizetjük az egyházjárulékot, mi tartjuk el az egyházat. Amikor ezt érezzük, Krisztus újra és újra rádöbrent bennünket arra, hogy ez nem így van – mert Ő hordoz minket. Ő viseli terheinket, bűneinket, Ő hordozza egész életünket!

Most, amikor innen, Isten hajlékából elindul egy kis vándorcsoport ezzel a drága megkeresztelt újszülöttel, hogy a mindennapok örömei, bajai és kísértései között dolgozzon, fáradozzon, imádkozzon, gyermeket neveljen, legyen számotokra erőforrás Krisztus bátorító szava: „...veletek vagyok minden napon”. A mindennapok nehéz harcaiban, kísértéseiben sem szabad felednünk a Megváltó ígését! De nem szabad felednünk azt a szót sem, mely arra biztat, hogy aki Krisztus jelenlétében akar élni, annak Krisztushoz méltó módon kell élnie.

Adja a kegyelem Istene, hogy a gyermeknevelés nehéz perceiben, egyik szép énekünk csengjen szívetekben: „Fogjad kezem, oly gyenge vagyok, érzem, hogy nélkülöd én járnai nem tudok... s akkor jó Megváltóm, a félelemre többé nincsen ok.” Ámen.

Esketési igehirdetés

Fülöp János
Érsemjén

Örüljete az Úrban mindenkor

Alapige: Filippi 4,4–7

Kedves testvéreim, ünneplő gyülekezet, kedves ifjú pár! Ez ünnepi szent órán, íme eljöttetek Isten szent házába, hogy Anyaszentegyházunk rendtartása szerint Isten színe előtt az Úr áldását kérjétek megkötendő házasságtokra és eljövendő házas éltetekre. Szíveteket öröm és hála tölti el, látva ez ünneplő örömteli sokaságot, kik azért kísérték el vőlegény és menyasszony testvérünket, hogy értük buzgó szívvel imádkozzanak, kérve

Atyánk áldását ezen ifjú párra. Minden bizonnyal, mielőtt elindultatok Isten szent háza felé, a szülők, nagyszülők, testvérek sok jó tanáccsal láttak el benneteket, amiben ott volt a gyermekek iránti soha el nem múló szeretet, gondoskodás, mindaz, amit ez idáig is megtapasztalhattatok szeretteitek részéről. A házasságkötés az emberi élet egyik legmeghatározóbb momentuma, amikor oda kell figyelnünk minden tiszta szívből jövő tanácsra, fohászra, könyörgésre.

Isten szent házába térve, most arra kérlek benneteket, kedves ifjú pár, hogy figyeljetek arra a szent tanításra, amit mennyei Atyánk az Ő apostola által szíveitekbe kíván helyezni. Bízom benne, hogy ez a lelki útravaló szükséges és nélkülözhetetlen a jövőendő boldogsága, békessége és szeretete megőrzése érdekében.

„Örüljete az Úrban mindenkor, ismét mondom, örüljetek!” – hangzik Atyánk tanítása. Ha vannak örömteli alkalmak, akkor a házasságkötés mindenképpen ezek közé tartozik. Hiszem, ma tiszta szívvel örültök egymásnak. Ezelőtt néhány esztendővel megismertétek, megszerettétek egymást, és úgy érzitek szívetekben, hogy igen, ő az Isten által mellém rendelt gondviselő, ő az én igazi hűséges segítőtársam. Lehet-e nagyobb öröm az ember számára, mint felnőtté válván megtalálni azt, akit szíve kedvel. Ez az öröm áthatja a szülők, nagyszülők, testvérek lelkét is, hisz a család számára sem lehet nagyobb öröm, mint látni a gyermekük boldogulását, ahogy kéz a kézben, egymás mellett haladnak az élet szép, de olykor rögös útjain. Kérnünk kell mennyei Atyánkat, hogy tudjátok megőrizni ezt az egymás iránti örömet mindenkor, hogy az az évek múlásával semmit se halványuljon, hanem legyen olyan friss és úde, mint ez áldott, megszentelt órán.

„A ti szelídlelkűségetek ismert legyen minden ember előtt! Az Úr közel” – hangzik Atyánk következő tanítása. A szelídséget sajnos sokan, napjainkban, e rohanó világban, a gyengeség, gyávaság jeleként fogják fel. Egy türelmetlen, felzaklatott világban élünk, ahol mindennapjainkat az állandó hajsza, rohanás tölti ki. Az embereknek nincs idejük az Úr előtti elcsendesedésre, hálaadásra. Pedig milyen fontos volna minden ember, minden család számára a lelki számvetés, elcsendesedés, hogy oda járuljunk Isten színe elé, néki hálát mondjunk és segítségét kérjük életünk megtartására nézve. Figyeljetek meg igénk tanítását: az Úr azokhoz a szívekhez van igazán közel, akik elébe járulnak, néki hálát adnak és gondviselő jóságára bízzák magukat. Sok házasságkötés azért fut zátonyra, mert az állandó hajsza miatt a házaspárok fokozatosan távol kerülnek Istentől, ami óhatatlanul maga után vonja az egymástól való eltávolodás veszélyét is. Ne feledjétek, Jézus arra tanít bennünket a Hegyi Beszédben: „Boldogok a szelídek, mert ők örökségül bírják a földet”. Ne féljetek, a jövőendő nem azoké, akik mindenkin átgázolva, mindenkit túlharsogva igyekeznek biztonságot teremteni önmaguk számára, mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de lelkében kárt vall. Vajon micsoda váltságot adhat az ember az ő lelkéért?” Leendő hajlékotok legyen a békesség szigete ebben a felkavart világban. Engedjétek közel magatokhoz Istennek a Jézus Krisztusban kijelentett kegyelmét és szeretetét.

Olyan világban élünk, ahol az embert naponként újabb és újabb kihívások elé állítják, és nem tudjuk, hogy megfelelünk-e ezeknek a kihívásoknak? Tele vagyunk ezernyi gonddal, aggodalommal. Milyen biztató számotokra ma Isten bátorító szava: „Semmi felől ne aggódjatek, hanem imádságotokban és könyörgéseitekben minden alkalommal hálaadással tárjátok fel kívánságaitokat az Isten előtt.” Manapság azért olyan sok a pszichiáterre és pszichológusra – vagyis „ateista papra” – szorult ember, mert a mai ember elveszítette az Istennel való kapcsolatát. Nem tud, vagy nem akar imádságos szívvel Istenhez fordulni. Ismét pogánnyá lett a világ. Az ember csak magában bíz, és nem keresi a szerető és kegyelmes Atyával való kapcsolatot. Jézus arra tanít benneteket, kedves ifjú pár, éltetek e meghatározó pillanatában, amikor a számotokra még ismeretlen jövő-

dő felé tekintetek: „Ne aggodalmaskodjatok tehát és ne mondjátok mit együnk, mit igyunk, vagy mivel ruházkodjunk? Mert mind ezeket a pogányok kérdezik. Mert jól tudja a ti mennyei Atyátok, hogy mind ezekre szükségetek van. Hanem keressétek először Istennek országát és az ő igazságát, és ezek mind megadatnak néktek.” Mily áldás, hogy az Istenben bízó keresztyén lélek mindenért fohászkozhat, amire testének-lelkének szüksége van. Adja Atyánk, hogy merjünk, tudjunk és akarjunk fohászkozni ezen ifjú pár boldogulásáért. És akkor, valóban bízunk benne, hogy Istennek békessége, mely minden értelmet felülhalad, meg fogja őrizni szíveiteket és gondolataitokat a Krisztusban.

Ezt kívánjuk ma itt mindnyájan nektek. Köszönjétek meg Atyánk jóságát, ki úgy irányította éltetek útját, hogy egymásra találva, egymásban igaz, hű társra leltek. Ezekkel a gondolatokkal szívetekben induljatok a reménységgel teljes, boldog házaseset útján. Ne feledjétek, bármi is érjen benneteket, „minden gondotokat őreá vessétek, mert néki gondja van reátok”. Így lesz valósággá éltetekben igénk tanítása – örüljétek az Úrban ma és mindenkor, ismét mondom, örüljétek! Ámen.

Temetési igehirdetés

Tunyogi Lehel

Melegföldvár

A nyilvántartott győzelem jutalma

Alapige: Jelenések 3,5

(Az elhunyt – néhai – személye félig-meddig fiktív. Életútját a koncentrációs táborokat túlélte ismerőseim és az – arról – írók [Elie Wiesel, Viktor E. Frankl] vallomásaiból „kovácsoltam össze” Ezért a prédikációban itt-ott vendégszövegeket is alkalmaztam.

Életrajza röviden: gyerekkora óta buzgó vallásos zsidó férfi. Tizenéves volt, amikor családjával együtt elhurcolták a különböző hírhedt lágerekbe. Szülei, testvérei odavesztek, csak ő menekült meg – teljesen hitét veszítetten. Évek múltán találkozott egyik sorstársával, aki viszont megkeresztelkedett és bizonyosságot tett neki Krisztusról. Lassanként ő is visszanyeri hitét, megkeresztelkedik, sőt lelkipásztorrá lesz. Idős korában hal meg „az [újra megtalált] élettel betelve”).

Üldöztetéses, halál-rémülettől gyötört időkben fogant ez az Ige-vers. Olyankor, amikor fokozottan szükséges volt szólni, üzeni, mert a teljhatalomra törő császár az egész birodalmat végigsöprő indulattal próbálta kiirtani a keresztyén hitet. Voltak, akik a vértanúságig menően vállalták a Krisztus melletti bizonyágtételt, de sokan meginogtak és behódoltak a császár tiszteletének. A gyülekezetekben sokszor fölmerült az a kérdés, ami azóta is mindig (kimondottan, vagy visszafogottan) elhangzik az emberek szívében-ajkán a szenvedések közepette: hol van ilyenkor az Isten? Miért engedi meg mindezeket? És hiába idézzük az Igét, mert mégis hallgatagnak tűnik az Úr.

Temetésekkor is legtöbbször így szokott lenni, s elköltözött testvérünk, szolgatársunk életében is volt hosszú idő, amikor a kimondhatatlan szenvedések poklában, „szaképzett” gyilkosok pusztító dühöngéseinek állandóan kiszolgáltata, elvesztette hitét, reményét az Istenben, s úgy tűnt, hogy többé már fel sem fog éledni, hanem örökké „halófélben” (Jel 3,2), mint a szárdiszi gyülekezet némely tagja, fogja tetgeni életét. De azok, akik ismerték, és főleg Az, Aki mindenekfölött a legjobban ismerte és ismeri, tudják, hogy Istennek az életet adó és megtartó kegyelme, hitet támasztó és erősítő Lelke

győzött, példát adva élénk testvérünk életével, hogy nincs a gonosznak az a fejedelemsége, s a győtrelmeknek az a mélysége, mely elválaszthatna az Ő szeretetétől.

I.

„Aki győz, az fehér ruhákba öltözik” – mondja Isten vigasztaló Igéje.

Ki szokott győzni? Vajon az ember, aki nemhogy hitét, de méltóságát is inkább elveszteni, mint megtartani kész? Bizonyára nem. Az egyetlen tulajdonképpeni Győztes csakis az Isten. Ő Az, Aki munkálja bennünk a győzelmét, avagy megajándékozza győzelmével az embert. Mi csupán csak annyit tehetünk – de ezt mindenképpen meg kell tennünk! –, hogy elfogadjuk, illetve hagyjuk Krisztusnak a halál feletti győzelmét életünkben és halálunkban egyaránt kibontakozni. Ha ezt megteesszük, akkor leszünk a szó emberi mértéke szerinti győztesek.

Döbbenetes volt számomra, amikor néhai szolgatársam egyszer egy könyvből olvasott fel, melyet hozzá hasonlóan szomorú sorsú szerző írt. Ezekkel a sorokkal akarta érzékeltetni mindazt, amit ő is érzett auschwitzzi első éjszakáján:

„Soha nem feledem azt az éjszakát, a táborban töltött első éjszakát, amely egyetlen hosszú, hétpecesétes éjszakává változtatta életemet.

Soha nem feledem azt a füstöt.

Soha nem feledem azoknak a gyermekeknek az arcocskáit, akiknek láttam a testét füstkarikákká foszlani a néma, azürkék ég alatt.

Soha nem feledem a lángokat, amelyek mindörökre elemésztették hitemet.

Soha nem feledem az éji csöndet, amely mindörökre megfosztott az élnívágástól.

Soha nem feledem a pillanatok, amelyek megölték az én Istenemet és az én lelke-
met, s álmaimat, melyek egy sivatag arcát öltötték magukra.

Soha nem feledem mindezt, még ha oly hosszú életre ítéltetném is, mint maga Isten.

Soha.”

(Elie Wiesel: *Az Éjszaka*)

A soha-nem-feledés eme falát úgy tűnt, hogy semmi sem fogja tudni áttörni, s a hite tényleg örökre elpusztul. Kiegyezett reménysége hamvait hordozta magában éveken át, míg végre az Úr „angyal” gyanánt küldött hozzá egy bajtársat, akinek vallomásán keresztül az ő életében is újraindulhatott a kegyelem a maga isteni diadalútján.

Elhunyt testvérünk, aki évekig magasfeszültségű szögesdrótkerítések között tengette napjait, „fényévekre mindattól, amit valaha úgy hívtál: élet” (Szilágyi Domokos: *Halál árnyéka*), „csíkos huzattal”, karján „leltári számmal”, az Úr ígérete szerint „fehér ruhákba öltözik”. Ez az igazi, hívőhöz illő, „lélekhezálló” ruha, amivel csakis az Isten tud felöltöztetni. Minden „nagy nyomorúság” ellenére, magunktól nem tudnánk semmilyen szenvedés árán „megtisztítani”, „fehérré tenni” magunkat. A Bárány vére, amely miérettünk ontatott ki, az egyetlen tisztító-„szer” mindnyájunk számára (vö. Jel 7,14). Ezért kell könyörögnünk a zsoltárossal együtt: „moss meg engemet, és fehérebb leszek a hó-nál” (Zsolt 51,9/b).

II.

„... és nem törölöm ki annak nevét az életnek könyvéből” – folytatódik az evangéliumi ígéret.

Tapasztalataink szerint, életünket két végletes érzés szokta hatalmába keríteni: vagy az, hogy elnévtelenedünk, hogy nem tart nyilván senki, nem vagyunk fontosak egyik a

másik számára; vagy ennek ellenkezője, miszerint túlzottan ellenőrzés alatt állunk – karotékolják adatainkat, gondolatainkat, bármikor föllapozhatják életünket (lásd József Attila: *Levegőt!* című versét). Elköltözött testvérünknek is volt életében elég gyakran alkalma megtapasztalni a névtelenséget, amikor pusztán egy számmá degradálták személyét, de átélte az úgynevezett szelekció gyötrelmeit is, amikor ha valakinek fölírták – nem a nevét, hanem – a számát – nem az élet könyvébe, hanem – a halál listájára, azt végképp eltüntették a föld színéről.

Mindezek helyett Isten a kitorölhetetlen nyilvántartásába vesz föl személyesen, személyhez szólóan, nem szám, hanem név szerint az örökélet ama könyvébe, melyet nem ellenőrizhet le senki, de Őelőtte mindig nyitva van.

III.

„... és vallást teszek annak nevéből az én Atyám előtt és az Ő angyalai előtt” – zárul le Igénk a harmadik ígérettel.

Mikor Jézus kiküldte a tanítványait, elbocsátván őket, „mint juhokat a farkasok közé” (Mt 10,16), a Róla szóló vallástétel és az Ő megtagadásának alternatíváját adta elébük. Nem adott ki konkrét parancsot, de előre bocsátotta, hogy: „Valaki azért vallást tesz én rólam az emberek előtt, én is vallást teszek arról az én mennyei Atyám előtt; aki pedig megtagad engem az emberek előtt, én is megtagadom azt az én mennyei Atyám előtt” (Mt 10,32–33).

A Krisztusról való vallástétel, illetve az Ő megtagadásának egyenlő esélyeseiként indulunk el mindahányan a magunk útjára, de különbözőképpen harcoljuk meg „a hitnek szép harcát” (1Tim 6, 12). „Egyformán születünk, de nem egyformán halunk meg: valahol itt, a kettő között gyökeredzik a baj” (Szilágyi Domokos: *A próféta*).

Elköltözött testvérünk bizonyágtevő gyermekkorát olyan – koravén – ifjúság követte, amikor a „farkasok” kegyetlen gonoszsága fölemésztette nemcsak családját, de hitét is. Szenvedéseinek értelmét keresve megtalálta ismét az Ő Istenét, Aki eljuttatta újból a Róla szóló vallástételhez. Fölszabadulva és ismét otthonra találva azt vallotta, hogy: „A hazataláló ember minden élményeire az a felséges érzés teszi fel a koronát, hogy mindazok után, amiket el kellett szenvednie, többé a világon semmitől sem kell félnie – az Istenét kivéve” (Viktor E. Frankl: *...mégis mondj Igent az Életre!*).

E emberek sokaságát vigasztalta meg azzal a vigasztalással, amellyel Isten őt megvigasztalta, mert – ha a szenvedéseket mérni lehet, akkor – ő neki tényleg bőséggel kijutott a Krisztus szenvedéséből, de ugyanolyan bőséggel az Ő vigasztalásából is (2Kor 1,3–5). Ezért ígéri neki az Úr, hogy vallást tesz az ő nevéből az Atya és az Ő angyalai előtt.

Amiképpen – hitünk szerint – név szerint vétetett fel az élet könyvének nyilvántartásába, olyanképpen szintén név szerint fogja megkapni az ő jutalmát is, az örök életnek ama koronáját (Jel 2,10). Ámen.

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
40079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.
Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrztünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Salamon Emese
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea
ISSN 0254-4458

Martin Buber

Haszid történetek

A Sátán fortélyja

– Régen, ha a Sátán meg akarta akadályozni, hogy egy haszid a caddikhoz utazzon, apjának, anyjának vagy feleségének alakját öltötte magára, és erőnek erejével megpróbálta eltéríteni szándékától. De amikor látta, hogy minden akadályozás csak növeli Isten haszid híveinek erejét, más módszert eszelt ki. Most békét köt az illetővel, akit kiszemelt, összebarátkozik vele, és szelíden így szól hozzá: Megtérítettél. Utazz el csak nyugodtan a rabbihoz, de engedd meg, hogy veled mehessek, imádkozz, ahogy szoktál, engedd meg, hogy veled imádkozzam, tanulj azt, amit szeretsz, segítek neked benne. – És ha majd eljött az ideje, így szól hozzá: – Űlj a caddik székébe, és én melléd ülök. Együtt maradunk ezután.

Istenre hagyatkozni

Móse Lőb rabbi mondotta: – Milyen könnyű egy szegény embernek Istenre hagyatkozni – ugyan kire hagyatkozhatna még? De milyen nehéz egy gazdag embernek Istenre hagyatkozni, hiszen minden java azt kiáltja: „Énrám bízd magad!”

Aki nem tud kérdezni

Amikor a kobryni rabbi a peszáhi Haggádában azt a részt olvasta, amelyben a négy fiú a szent hagyományok értelmét kívánja megtudni, és a legfiatalabb fiú mondotta szakvakhoz ért, azt tanácsolják a családapának: „Aki nem tud kérdezni, annak beszéld el”, meg szokott állni és fölsóhajtva így szól Istenhez: – Aki pedig, ó, jaj, nem képes imádkozni, tárd föl annak a szívét, hogy tudjon imádkozni.

Az igazságért

Pinhász rabbi mesélte a tanítványainak: – Semmin nem tudtam oly nehezen diadalmaszkodni, mint a hazugságon. Tizennégy évig tartott, teljesen felőrölt, de aztán felülkerekedtem.

Szintén ő mesélte: – Huszonegy évig szolgáltam az igazságért. Hetet azért, hogy megtudjam, mi az. Hetet azért, hogy a hamisságot elűzzem. Hetet pedig azért, hogy az igazságot befogadjam.

A szív

A rymanowi Mendel rabbi szokta mondani, hogy minden ember, aki azért fordult hozzá, hogy valamiben Isten közbenjárását kérje, megjelenik lelki szemei előtt, amikor a Tizennyolc áldás csendes imáját mondja.

Egyszer valaki csodálkozását fejezte ki emiatt, mondván, ennyi idő nem elégséges erre. Amire Mendel rabbi azt válaszolta: – Mindenki panasza nyomot hagy a szívemben. És amikor eljön az ima ideje, megnyitom a szívemet és azt mondom: „Világ Ura! olvasd el, mi van ide írva!”